

PRAVNA FAKULTETA UNIVERZE V LJUBLJANI

POROČILO O KAKOVOSTI 2009/2010

Kazalo

1. UVOD	6
2. ANALIZA KAKOVOSTI PO PODROČJIH/DEJAVNOSTIH S POVZETKI IN PREDLOGI UKREPOV	6
2.1. IZOBRAŽEVANJE	6
2.1.1. Gibanje kazalnikov študijske dejavnosti v kontekstu zunanjih in notranjih dejavnikov	6
2.1.2. Zanimanje za študij, aktivnosti za predstavitve članic in študija potencialnim študentom, vpis .	7
2.1.3. Prehodnost, napredovanje po programu, dokončevanje študija, diplomanti	7
2.1.4. Ocena sprememb ob uvedbi bolonjske reforme	8
2.1.5. Aktivne metode učenja in poučevanja	8
2.1.6. Diplomaska naloga	10
2.1.7. Doktorski študij	10
2.1.8. Izredni študij in vseživljenjsko izobraževanje	11
2.1.9. Prehod med prvo in drugo ter tretjo stopnjo, kombiniranje različnih študijskih področij	12
2.1.10. Izvajanje starih študijskih programov	12
2.1.11. Izvajanje in učinki ukrepov za izboljšanje prehodnosti in drugih vidikov študija	12
2.1.12. Priznavanje v drugih študijskih programih opravljenih študijskih obveznosti	13
2.1.13. Priznavanje neformalnega učenja	13
2.1.14. Sodelovanje z okoljem	13
2.1.15. Razvoj študijskega področja v povezavi z razvojem relevantnega okolja	14
2.1.16. Doseganje strateških ciljev študijske dejavnosti	14
2.2. MEDNARODNA DEJAVNOST	16
2.2.1. Študijske izmenjave domačih in tujih študentov	16
2.2.2. Izmenjave zaposlenih	17
2.2.3. Drugi mednarodni dogodki	17
2.2.4. Izvajanje predmetov (tudi) v tujem jeziku oziroma drugih učnih enot (tudi) v tujem jeziku	18
2.2.5. Priznavanje v tujini opravljenih študijskih obveznosti	18

2.2.6. Doseganje strateških ciljev mednarodne dejavnosti.....	18
2.2. RAZISKOVANJE, RAZVOJNA IN UMETNIŠKA DEJAVNOST.....	20
2.3.1. Splošno o raziskovalni dejavnosti in težavah, povezanih z njenim vrednotenjem	20
2.3.2. Sodelovanje v različnih vrstah projektov.....	20
2.4. KNJIŽNIČNA IN ZALOŽNIŠKA DEJAVNOST	22
2.4.1. Kazalniki knjižnične dejavnosti v kontekstu zunanjih in notranjih dejavnikov.....	22
2.4.2. Rezultati anket zadovoljstva uporabnikov storitev knjižnice in drugih metod pridobivanja povratnih informacij uporabnikov	23
2.4.3. Ustreznost in dostopnost študijske literature.....	23
2.4.4. Založniška dejavnost	23
2.5. INVESTICIJE IN VZDRŽEVANJE, PROSTORI IN OPREMA	24
2.5.1. Prostori in oprema za organizirane oblike študijskega procesa	24
2.5.2. Oprema za aktivne metode učenja in poučevanja.....	25
2.5.3. Informacijska in komunikacijska oprema učilnic, laboratorijev za vaje in drugih prostorov	25
2.5.4. Prostori in oprema za neorganizirane oblike študijskega procesa in obštudijske dejavnosti študentov.....	25
2.5.5. Temeljna infrastruktura informacijskega sistema.....	26
2.5.6. Prilagoditve prostorov in opreme za študente s posebnimi potrebami	26
2.5.7. Prostori in oprema za knjižnice	26
2.5.8. Ključne investicije in vzdrževanja	26
2.6. INFORMACIJSKI SISTEM.....	27
2.6.1. Informacijski sistem za študijsko dejavnost.....	27
2.6.2. Informacijska podpora učnemu procesu.....	27
2.6.3. Informacijski sistem za knjižnično dejavnost	28
2.6.4. Informatika za podporo vodenju raziskovalnih projektov	28
2.6.5. Poslovna informatika (FRS).....	29
Fakulteta je z aplikacijo zadovoljna, saj omogoča koristno povezovanje podatkov o kadrih, študentskega referata ipd.....	29
2.6.6. Kadrovska informatika	29

2.6.7. Povezanost informacijskih sistemov	29
2.6.8. Prenova poslovnih procesov in njihova informatizacija	29
2.6.9. Spletne strani (prenova, nadgradnja), obveščanje študentov, javnosti, social networking	29
2.6.10. Kakovost informacijskih storitev	30
2.6.11. Varnost informacijskih rešitev	30
2.6.12. Stroškovni vidik informatike	30
2.7. ČLOVEŠKI VIRI, OSEBJE	31
2.7.1. Gibanje kazalnikov človeških virov v kontekstu zunanjih in notranjih dejavnikov	31
2.7.2. Habilitacijski postopki	32
2.7.3. Človeški viri za raziskovanje	32
2.7.4. Izobraževanje in usposabljanje zaposlenih – posebej za visokošolske učitelje in sodelavce, raziskovalce in druge zaposlene	33
2.7.5. Usposabljanje sodelavcev za področje informacijskih znanj	33
2.7.6. Ustreznost kadrovske strukture za izvajanje dejavnosti članice	33
2.8. STORITVE ZA ŠTUDENTE, TUTORSTVO, ŠTUDENTSKI SVET IN INTERESNA DEJAVNOST	34
2.8.1. Informiranje in svetovanje za izbiro študija, vpis, delovanje študentskega referata, karierno svetovanje, karierne aktivnosti, druge storitve za študente	34
2.8.2. Različne oblike tutorstva na članici (študentsko in učiteljsko tutorstvo), nove oblike tutorstva, učinek tutorstva na študij	34
2.8.3. Delovanje študentskih svetov, sodelovanje z vodstvom, predlogi, iniciative	35
2.8.4. Interesna dejavnost študentov	35
3. AKTIVNOSTI ZA RAZVOJ SPREMLJANJA IN ZAGOTAVLJANJA KAKOVOSTI	38
3.1. DELOVANJE SISTEMA KAKOVOSTI, PRIPRAVA DOKUMENTOV ZA SISTEM KAKOVOSTI, INSTRUMENTOV IN KAZALCEV KAKOVOSTI	38
3.2. SESTAVA IN DELOVANJE KOMISIJE OZ. ORGANA ZADOLŽENEGA ZA KAKOVOST	38
3.3. IZVAJANJE ŠTUDENTSKIH ANKET	39
3.3.1. Ali se na članici izvajajo študentske ankete v skladu s Pravilnikom o študentski anketi?	39
3.3.2. Ali se na članici še vedno izvajajo študentske ankete o pedagoškem delu v skladu s Pravili o študentski anketi o pedagoškem delu učiteljev in sodelavcev?	39

3.3.3. Ali se izvajajo študentske ankete, ki niso v skladu z enim od omenjenih pravilnikov?.....	39
3.3.4. Analiza rezultatov študentskih anket.....	39
3.3.5. Kako so študenti obveščeni o analizah rezultatov in iz njih izhajajočih ugotovitvah in ukrepih?	39
3.4. IZVAJANJE DRUGIH ANKET TER ANALIZ TER METOD ZA PRIDOBIVANJE POVRATNIH INFORMACIJ RAZLIČNIH SKUPIN IN NJIHOV VPLIV NA KAKOVOST'	40
3.4.1. Spremljanje zaposljivosti diplomantov	40
3.4.2. Spremljanje učnih izidov in kompetenc	40
3.4.3. Spremljanje obremenjenosti študentov (ECTS).....	40
3.4.4. Sodelovanje z okoljem.....	40
3.4.5. Spremljanje potreb relevantnih okolij po diplomantih študijskega programa /članice in vpliv	41
3.4.6. Povratne informacije o delovanju storitev.....	41
3.4.7. Posodabljanje vsebin študijskih programov.....	41
4. ZAKLJUČEK	42

1. UVOD

Pravna fakulteta se pri doseganju višje kakovostni ravni sooča s tremi ključnimi težavami: (1) izrazito neugodnim razmerjem med učitelji in znanstvenimi sodelavci ter študenti (ki jo zaradi restriktivne politike zaposlovanja nikakor ni mogoče izboljšati), (2) obsegom javnih sredstev, ki komaj še zadošča za pokrivanje tekočega delovanja fakultete, opazen in napovedan pa je trend nižanja teh sredstev (kar posledično pomeni, da je fakulteta tako rekoč primorana razpisovati še izredni študij) ter (3) ne najbolj primernim modelom študija prava; Senat Pravne fakultete se namreč zavzema za uvedbo enovitega petletnega študija.

Prizadevanja za dvigovanje kakovosti študija tako lahko potekajo v opisanih okvirih, ki so dani in na katere fakulteta pravzaprav ne more vplivati. Manevrski prostor za dvigovanje kakovostne ravni fakultete je zato sorazmerno zožen.

2. ANALIZA KAKOVOSTI PO PODROČJIH/DEJAVNOSTIH S POVZETKI IN PREDLOGI UKREPOV

2.1. IZOBRAŽEVANJE

2.1.1. Gibanje kazalnikov študijske dejavnosti v kontekstu zunanjih in notranjih dejavnikov

Glede na to, da Univerza s podrobnimi podatki že razpolaga, jih lahko tu le na kratko povzamemo:

- v prvi letnik se je v študijskem letu 2009/2010 vpisalo 671 študentov, od tega 61 v univerzitetni študijski program Pravo (izredno), 160 v prvostopenjski univerzitetni študijski program Pravo (izredno), 450 pa v prvostopenjski študijski program Pravo (redno);
- prehodnost izrednih študentov na univerzitetnem (predbolonjskem) študijskem programu Pravo iz I. v II. letnik je bila 68,85%, pravzaprav v celoti zato, ker jim je bil omogočen avtomatični prepis v bolonjski program;
- prehodnost izrednih študentov na prvostopenjskem univerzitetnem študijskem programu Pravo iz I. v II. letnik je bila 20,63% (prim. odsek 2.1.8);
- prehodnost rednih študentov iz I. v II. letnik na prvostopenjskem univerzitetnem študijskem programu Pravo je bila 57,56% (prim. odsek 2.1.3);
- v prvi letnik se je ponovno vpisalo 19,38% izrednih študentov in 23,33% rednih študentov;
- prehodnost iz II. v III. letnik je bila v lanskem študijskem letu pri izrednih študentih 20,76%, pri rednih pa 70,4%;

- prehodnost iz III. v IV. letnik je bila pri izrednih študentih 37,5%, pri rednih je dosegla 71,25%;
- prehodnost iz IV. letnika absolventskega staža pa je bila v enakem obdobju pri izrednih študentih osupljivih 100%, pri rednih pa 97,01%.

2.1.2. Zanimanje za študij, aktivnosti za predstavitve članic in študija potencialnim študentom, vpis

Zanimanje za vpis na Pravno fakulteto je bilo tudi v letu 2010 dobro. Z vpisom so bila v celoti zapolnjena razpisana prosta mesta, zanimanje pa je bilo tolikšno, da se je na izredni študij po polnitvi prostih mest na rednem študijskem programu vpisalo 157 študentov.

Nespremenjena raven zanimanja za vpis (celo po nastanku tretje, zasebne pravne fakultete) lahko razumemo kot dokaz visokega ugleda in kakovosti, ki jo fakulteta uživa v slovenskem prostoru, delno pa je tudi posledica predstavitev fakultete, ki so jih na različnih gimnazijah imeli učitelji fakultete in njeni študenti. Takšno spodbujanje zanimanja za vpis na fakulteti ocenjujemo kot dobro prakso, ki jo bo fakulteta nadaljevala tudi v prihodnje.

V prvi letnik prve univerzitetne stopnje se je tako vpisalo prvič redno 406 študentov, v lanskem študijskem letu pa se jih je vpisalo 445 študentov. Vseh skupaj vpisanih študentov v prvi letnik je 681 študentov, lani pa 662 študentov. Glede na vpisano število študentov je mogoče opaziti pozitiven trend povečevanja zanimanja za študija na naši fakulteti.

K večji kakovosti študija bi zagotovo prispevalo zniževanje števila vpisanih študentov, saj bi tako na fakulteto prišli res samo najboljši dijaki. Prav tako se pojavljajo utemeljeni predlogi, da bi kazalo razmisliti o ponovni uvedbi sprejemnih izpitov. Bistvena prednost sprejemnih izpitov (v primerjavi z vpisovanjem na podlagi splošnega gimnazijskega uspeha) je ciljno preverjanje specifičnih lastnosti, ki se zahtevajo za uspešen pravniški študij (in kasneje uspešno opravljanje pravniskih poklicev). V časih, ko je fakulteta takšne izpite imela, so se izkazali za sorazmerno dober mehanizem pri napovedovanju študijskega uspeha in kasnejšega uspešnega poklicnega udejstvovanja.

2.1.3. Prehodnost, napredovanje po programu, dokončevanje študija, diplomanti

Prehodnost med prvim in drugim letnikom prve stopnje študija je bila v lanskem letu nadpovprečna (76,12%), tako v primerjavi s preteklimi leti, kot tudi v primerjavi s povprečno prehodnostjo na univerzi (61,62% znotraj univerzitetnih programov).

Takšna prehodnost pa je v določeni meri le navidezna in ji botruje sprememba Pravil o prehodih po univerzitetnem študijskem programu pravo ob implementaciji bolonjske reforme. Pravilnik je namreč omogočil, da so se študentje lahko vpisali v II. letnik tudi brez dveh manjkajočih izpitov prvega letnika (ne glede na ocene ostalih opravljenih izpitov), kar je velikemu številu študentov

omogočilo dokaj lagodno napredovanje. Kolikšen delež teh študentov bo na koncu uspešno opravil manjkajoče obveznosti iz prvega letnika in v istem letu opravil še zahtevane obveznosti iz nič manj zahtevnega drugega letnika, bomo lahko ocenjevali v naslednjem letnem poročilu. Vsekakor je modra odločitev fakultete, da spremeni ureditev, ki omogoča vpis v višji letnik brez kar dveh zahtevnih predmetov (npr. rimsko pravo, ekonomija), saj preveč enostavno napredovanje pomeni le odložitev problema za eno leto, ne pa rešitev za študij, ki je in v interesu kakovosti tudi mora biti zahteven.

Opisani dvig v prehodnosti in razlogi zanj pa lepo pokažejo, da je prehodnost slabo merilo za presojo kakovosti. Povečanje prehodnosti je lahko tudi posledica nižanja zahtevnosti študija, kar gotovo ne vodi h kakovosti.

2.1.4. Ocena sprememb ob uvedbi bolonjske reforme

Uvedba semestrskih predmetov (Pravna zgodovina, Sociologija prava) je verjetno povzročila, da študenti zimski semester skoraj v celoti posvetijo pripravam na najbolj obsežna predmeta, nekoliko pa zanemarijo sproti študij pri ostalih predmetih, zato je letni semester zanje pogosto nesorazmerno zahteven. Delna semestralizacija ob premajhnem poudarku na kolokvijih tako povzroči, da študentje celoletnih predmetov ne dojamejo kot celoletnih predmetov, temveč se jim intenzivneje posvetijo le v drugem semestru.

Rešitev je mogoče iskati v dveh smereh. Prva možnost (ki med učitelji ne uživa naklonjenosti) bi bila semestralizacija vseh predmetov. Druga možnost je vrnitev na prejšnjo ureditev, v kateri so bili vsi predmeti dvosemestrski. Ob ohranitvi delne semestralizacije (le nekaterih predmetov) bi bilo nujno dati večji poudarek semestrskim testom (kolokvijem) pri celoletnih predmetih. Tako bi bili študentje primorani (oz. bi jih fakulteta vsaj spodbujala) k sprotnemu delu tudi za celoletne predmete.

Poleg tega bi bilo smiselno doseči razumno (časovno in vsebinsko) usklajitev med izvajalci predmetov istega (predvsem prvega) letnika glede obravnavane snovi. Tako se npr. dogaja, da študentje v začetku leta pri nekem predmetu obravnavajo snov, kjer je poznavanje določenega instituta (ki sicer matično spada v drug predmet) nujno potrebna – le tega pa matični predmet obravnava šele ob koncu leta.

2.1.5. Aktivne metode učenja in poučevanja

2.1.5.1 Predavanja in seminarji¹

Študentje določena predavanja ocenjujejo za zelo kakovostna. Ocenjujejo, da je takšna lastnost posledica dobre priprave pedagoškega osebja na predavanja, saj snov podajajo na zanimiv in

¹ Odsek sta pripravili študentski članici Komisije za kakovost.

študentom razumljiv način, jih vključujejo v (glasno) razmišljanje, teorijo pa podkrepijo z zanimivimi primeri iz prakse.

Študenti tudi opozarjajo, da se še vedno pojavljajo *ex cathedra* predavanja v smislu branja iz knjige ali zapiskov, zmedena predavanja v smislu nedokončanih misli, ki preskakujejo iz ene teme na drugo brez dokončanja prve.

Kot aktivno metodo poučevanja nekateri pedagogi uporabljajo tudi *Power point* (ali druge oblike računalniške) predstavitve, ki pa so koristne le, v kolikor so dobro pripravljene. V zadnjem času opažamo izboljšavo le teh – dolge in nepregledne predstavitve postajajo izjema, to vrstne predstavitve pa so začeli uporabljati tudi pedagogi, ki jih v preteklosti niso.

Dober študijski proces je odvisen tako od pripravljenosti in energije pedagoga, kot tudi od pripravljenosti in sodelovanja študentov. Tudi ti pogosto prihajajo na predavanja brez potrebne motivacije in nepripravljeni za sodelovanje v študijskem procesu. Ocenjujemo, da je eden od glavnih vzrokov za takšno stanje preveliko število študentov – sodelovanje in interaktivni način predavanj je v takšnem okolju bistveno težji, možnost sodelovanja študentov pa manjša.

Nerazrešen ostaja tudi koncept seminarjev, saj so ti v večini povsem enaki predavanjem. Ti bi morali biti namenjeni bolj interaktivnemu delu študentov – izdelava seminarskih nalog, predstavitev, projektnih nalog, itd. K večji kakovosti ne samo tako oblikovanih seminarjev, ampak tudi študijskega procesa na splošno pa bi prispeval konkreten in pošten odgovor (kritika oddanega / predstavljenega samostojnega dela študentov). To bi ne le povečalo motivacije h kakovostnemu opravljanju domačega dela, študentu bi nudilo možnost napredka in izpopolnjevanja, saj le konkreten odgovor glede tega, kaj ustreza merilom, kaj jim ne in predvsem zakaj jim ne, študentom omogoča učenje in izboljšanje dela. Zavedamo se, da je ob tolikšnjemu številu študentov na pedagoga takšno delo skoraj nemogoče (pohvalno pa je, da se pri nekaterih izbirnih predmetih takšen način vendarle pojavlja).

2.1.5.2. Vaje²

Eden od aktivnih načinov učenja so dobro pripravljene in izpeljane vaje (za kar je potrebna tako dobra pripravljenost pedagoga, kot sodelovanje študentov). Primer takšne dobre prakse vidimo pri predmetih kot sta Civilno procesno pravo in Upravni postopek in upravni spor, njihovo kvaliteto pa odraža dejstvo, da se nanje pripravijo pedagogi, s pripravo in posredovanjem gradiva v naprej pa omogočajo pripravo tudi študentom. Kot dobre so ocenjene vaje, kjer se teorija aplicira na reševanje praktičnih primerov in kjer se omogoča razpravo o odprtih vprašanjih teh primerov.

² Odsek sta pripravili študentski članci Komisije za kakovost.

2.1.5.3 Izpiti³

Izpitna ocena je najpogostejše merilo študentovega znanja. Zato naj bi izpiti preverjali dejansko znanje, sposobnost mišljenja in logičnega povezovanja pa tudi retorične sposobnosti in povezovanja.

Izpiti zelo pogosto niso odraz zgoraj naštetega, saj niso sestavljeni tako, da bi se z njimi učinkovito preverjala kakovost študentovega znanja.

Čeprav k temu pomembno prispeva tudi razmerje med številom študentov in pedagogov, hkrati menimo, da bi bilo možno težave zmanjšati z izboljšanjem izpitnih metod. Izpiti, kjer je potrebno obkrožiti le nekaj najbolj pravilnih odgovorov (med več pravilnimi ali med več ne povsem pravilnimi odgovori) brez možnosti, da bi dopisali utemeljitev svoje odločitve, znanja ne preverjajo poglobljeno in učinkovito. Še več, včasih pokažejo le to, ali si je študent prejšnji dan ogledal stare izpite. Tak način izpitov spodbuja iskanje bližnjic pri študiranju.

2.1.6. Diplomaska naloga⁴

Pravilnik o diplomski nalogi, ki ga je fakulteta sprejela leta 2008, je vsaj deloma izpolnil svoj namen usmerjanja študenta v izbiro lastne teme diplomske naloge, s tem pa v zgodnejše razmišljanje o diplomski nalogi.

Pravna fakulteta je tudi v letošnjem letu izvedla predavanje o pisanju diplomske naloge, ki je bilo ponovno izjemno dobro obiskano. Študentje takšno predavanje označujejo ne le za koristno, pač pa kot nujno, saj se v času študijskega procesa na pisanje diplomske naloge ne pripravljajo (študentje o diplomski nalogi do 4. letnik, pogosto pa celo do absolventskega staža, ne vedo veliko).

Poleg izvajanja predavanja, namenjenega pisanju diplomske naloge, bi bilo smiselno razmisliti tudi o izvedbi krajšega seminarja o pravnem pisanju (predvsem za nižje letnike). Na seminarju bi se študentom preko aplikacije dejanskega teksta prikazalo nekaj tipičnih napak, ki jih študentje naredijo pri soočanju s pravnim pisanjem, razložilo bi se pomen in načine citiranja, pa tudi načine iskanja po sodnih in drugih podatkovnih bazah (npr. bazah tujih revij).

2.1.7. Doktorski študij

V študijskem letu 2009/2010 je bilo na doktorski študij vpisanih 91 študentov, od tega 44 v prvi letnik. Izkazalo se je, da je distribucija med posameznimi smermi študija precejšnja, tako da na nobeni študijski smeri ni dosežen prag, ki je določen za izvedbo predavanj. Predavanja tako potekajo samo pri obveznem splošnem predmetu Teorija prava in metodologija znanstvenega

³ Odsek sta pripravili študentski članici Komisije za kakovost.

⁴ Odsek sta pripravili študentski članici Komisije za kakovost.

dela in na modulu Civilno pravo, pri enem predmetu v okviru tega modula pa predavanja potekajo skupno tudi za vpisane na modul Gospodarsko pravo. Težišče je s tem premaknjeno na delo v ožjih skupinah (v okviru konzultacij) in individualno delo.

Zaradi majhnega števila univerzitetnih učiteljev se bo počasi pričelo postavljati vprašanje sposobnosti fakultete, da vsem vpisanim zagotovi mentorja s posameznih ožjih področji, za katera vlada med vpisanimi doktorandi večje zanimanje. Že sedaj se pri nekaterih učiteljih pojavlja resna preobremenjenost z mentorstvi (na dodiplomski in doktorski stopnji) in sodelovanjem v komisijah za oceno in zagovor (sedaj še magisterijev in) doktoratov.

Ker so se zaradi zagona bolonjskih na nekaterih študijskih smereh konzultacije pričele z manjšim zamikom, je Študijska komisija letos študentom omogočila napredovanje v drugi letnik pod nekoliko olajšanimi pogoji. Prehodnost je bila zato letos izjemno visoka, kar pa je posledica opisanega administrativnega ukrepa in ne odraža dejanskega stanja. Pojavljajo se tudi posamezna opozorila, da utegne biti prvi letnik doktorskega študija preveč zahteven, saj nalaga študentom preveč obveznosti v prekratnem času. Na pristojnih fakultetnih komisijah so posamezne razprave o tem že pričele potekati.

Posebej kaže opozoriti na to, da je fakulteta leta 2010 sprejela spremembe svojih Pravil, s katerimi je uvedla komisijo za doktorski študij, ki bo prevzela skrb za organizacijo in potek doktorskega študija in s tem prispevala k njegovi višji kakovosti. Študentski predstavniki v komisiji za kakovost opozarjajo, da je glede na dejstvo, da je doktorski študij plačljiv, cene visoke, možnosti za pridobitev štipendije za študij v Sloveniji pa skoraj nične, prostora za izboljšavo tretje stopnje študija še kar nekaj.

2.1.8. Izredni študij in vseživljenjsko izobraževanje

Pravna fakulteta ima razmeroma visok delež izrednih študentov – na 1. stopnji okoli 20% (medtem ko je povprečno vpisanih izrednih študentov 1. stopnje na univerzi 11%). Največji delež izrednih študentov se kaže pri diplomantih, kjer je skoraj 50% študentov vpisanih izredno (na univerzi okoli 10%). Opozoriti kaže, da se na izredni študij vpisujejo tisti dijaki, ki niso dosegli minimalnih zahtev za vpis na redni študij. V študijskem letu 2009/2010 se je na izredni študij vpisalo v prvi letnik 160.

Fakulteta izrednim študentom ponuja predavanja v obsegu 30% ur rednega študija, vendar so ta predavanja (iz ne povsem razumljivih razlogov) načeloma dokaj slabo obiskana. Delno lahko to pojasnimo z odločitvijo redkih izrednih študentov, da obiskujejo redna predavanja in vaje, vendar je mogoče z visoko stopnjo gotovosti trditi, da jih večina tega ne počne. V luči vsega tega je izrazito slaba prehodnost na izrednem študiju dokaj samoumevna (več gl. odsek 2.1.1).

2.1.9. Prehod med prvo in drugo ter tretjo stopnjo, kombiniranje različnih študijskih področij

Ker je bila prva generacija študentov v bolonjske programe vpisana v študijskem letu 2009/2010, prehodnosti v višje stopnje še nekaj let ne bo mogoče smiselno analizirati. Vpis v drugo stopnjo bolonjskega študija je zato sorazmerno majhen, saj se v peti letnik vpisujejo samo nekdanji univerzitetni diplomirani pravniki, ki bi želeli pridobiti strokovni naziv magister prava, in nekateri študenti drugih fakultet. V študijskem letu 2009/2010 se na drugo stopnjo vpisalo manjše število študentov. Na fakulteti pa se pojavljajo določene bojazni, da bi utegnili priti do večjega priliva študentov z manj kakovostnih pravnih fakultet, ki bi z vpisom na drugo stopnjo želeli »oprati« diplomo slabše pravne fakultete, še posebej, ker se pojavljajo utemeljeni pomisleki, da na teh fakultetah ne predavajo primerno habilitirani učitelji in da predavanj in izpitov ne opravljajo akreditirani nosilci predmetov. Če bi pričelo prihajati do množičnega priliva študentov s teh fakultet, bi to utegnili nižati kakovost študija in prehodnost na drugi stopnji.

Čeprav je kombiniranje različnih študijskih smeri načeloma možno (preko izbirnih predmetov na drugih fakultetah), pa se za takšno možnost zaradi specifične narave pravnega študija večina študentov iz razumljivih razlogov ne odloča. Če in ko se (zaenkrat pretežno na doktorskem študiju), poteka priznavanje opravljenih obveznosti brez težav.

2.1.10. Izvajanje starih študijskih programov

V študijskem letu 2009/2010 so še potekali predbolonjski študijski programi v II., III. in IV. letniku. S postopnim uvajanjem bolonjskega študija se stari študijski programi opuščajo, fakulteta pa spodbuja prepis na bolonjske študijske programe (ob vsebinskem priznavanju opravljenih obveznosti), čeprav bo mogoče študijske obveznosti opravljati vse do izteka zakonsko določenega roka, torej do študijskega leta 2015/2016.

Manjše težave se pojavljajo pri organizaciji izbirnih predmetov, ki jih po novem (bolonjskem programu) lahko izbirajo tako študentje četrtega letnika (starega programa) kot študentje drugega letnika (bolonjskega programa). Zaradi majhnega števila predavateljev je nemogoče izvajati vzporedna ločena predavanja, pri organizaciji skupnih predavanj pa se nosilci soočajo z dilemo, ali način predavanja prilagodijo drugemu ali četrtemu letniku.

2.1.11. Izvajanje in učinki ukrepov za izboljšanje prehodnosti in drugih vidikov študija

Univerza bi morala biti izredno zadržana pri povezovanju kakovosti z višanjem prehodnosti. Prehodnost je namreč v prvi vrsti odvisna od zrelosti in kakovosti študentov. Pretirana želja po čim večji prehodnosti (deloma tudi pod pritiski nedomišljenih kazalcev kakovosti) lahko vodi le k nižanju zahtevanih zahtev. Težnja k prehodnosti je lahko utemeljena le, če temelji na bistveno večji kadrovski podpori študentom (torej večjemu številu kakovostnih in usposobljenih pedagogov) ter želji po pridobivanju temeljitega in poglobljenega znanja na strani študentov. Zasledovanje gole prehodnosti nas vodi v družbo navideznega znanja, kjer je zunanja podoba pomembnejša od vsebine, ideal univerze kot prostora spraševanja in preizpraševanja pa sprevržen v svoje nasprotje.

Fakulteta se zato za prehodnost zavzema na načine, ki so v sozvočju s tem idealom. Spodbuja kakovostno delo s študenti, poglobljeno obravnavanje zahtevne in obširne študijske snovi, spodbuja študente k poglobljenemu študiju, pedagoge pa k zahtevnosti pri preverjanju znanja. Prav tako skuša vzpostaviti okolje, ki ceni in vzpodbuja odličnost (z npr. organizacijo predmetnega tutorstva, spodbujanjem udeležbe na različnih tekmovanjih). Seveda pa lahko ta naravnost ostane le na pol poti, če ne bodo hkrati omogočeni tudi institucionalni okvirji za kakovostno pedagoško delo (npr. v manjših skupinah, kar zahteva več pedagoškega osebja ali pa manjše število vpisanih študentov), ter razumna omejitev vpisa ter uvedba sprejemnih izpitov, ki bi že pri vpisu selekcionirali obetavne od manj obetavnih študentov.

2.1.12. Priznavanje v drugih študijskih programih opravljenih študijskih obveznosti

(ali imajo študenti težave pri priznavanju, v kakšnih primerih, dobre prakse na tem področju)

Glede na to, da je pravo specifičen študij, ki vodi do jasno izoblikovanega poklicnega profila, je sorazmerno malo zanimanja za nadomeščanje predmetov (ki posredujejo pomembna znanja, potrebna na nadaljnji poklicni poti) z drugimi predmeti. Če bi do takšnih primerov prišlo, bi bila za priznavanje na drugih fakultetah opravljenih študijskih obveznosti pristojna Komisija za študijske zadeve. Do sedaj do takšnih primerov na dodiplomskem študiju ni bilo.

2.1.13. Priznavanje neformalnega učenja

Na fakulteti poteka vrsto oblik neformalnega učenja, med katerimi kaže posebej omeniti priprave na simulirane sodne postopke (*moot court*), kjer kot mentorji študentom načeloma sodelujejo pedagogi, pa tudi člani tekmovalcev iz preteklih let. Ker jih večina poteka v tujini in zato v tujem jeziku, pomenijo priprave na takšna tekmovanja dobrodošlo in dragoceno pripravo na soočanje z izzivi, ki so zelo podobni pravniškemu delu v praksi. Fakulteta dosega v mednarodni konkurenci zavidljive rezultate (prim. odsek 2.2.3.2, spodaj). Pri tem kaže pohvaliti tako zavzetost študentov, ki se na tekmovanja pripravljajo v svojem prostem času in ob rednih študijskih obveznostih, kot tudi aktivnost pedagogov, ki v takšne priprave vlagajo izjemno veliko časa in truda. Ker se številna tekmovanja navezujejo na specifična pravna področja ali panoge (npr. mednarodno pravo, mednarodno gospodarsko pravo, pravo človekovih pravic Sveta Evrope, azilno pravo itd.), se sodelovanje na takšnih tekmovanjih redno upošteva tudi pri opravljanju izpitnih obveznosti (npr. tako, da so študenti oproščeni opravljanja celotnega izpita ali dela izpitne snovi). Nekoliko specifičen je položaj simulirane sodne obravnave postopka pred Ustavnim sodiščem, ki ga organizira ljubljanska pravna fakulteta in na katerem sodelujejo tudi študenti obeh drugih slovenskih pravnih fakultet (Pitamičevo tekmovanje študentov prava). Mentoriranje posameznih ekip tu sicer ni dovoljeno, vendar morajo pedagoški delavci naše fakultete tekmovanje skoraj v celoti organizirati sami (ob izdatni in neprecenljivi pomoči ekipe študentov). Tudi pri tem tekmovanju se uspeh upošteva pri izbirnem predmetu Ustavno procesno pravo. Posamezni pedagogi vključujejo študente tudi v svoje raziskovalno delo, pogosto tudi po končani diplomi.

2.1.14. Sodelovanje z okoljem

Na fakulteti je pri vrsti predmetov utečena praksa sodelovanja strokovnjakov iz prakse (kjer je takšno sodelovanje smiselno). Gre predvsem za (redne in ustavne) sodnike, predstojnike različnih državnih organov, strokovne sodelavce (na ustavnem sodišču) itd. V zadnjem času so vedno pogostejša opozorila učiteljev, da je obisk teh predavanj občutno slabši. Pogovori s študenti

kažejo, da vzrok ni v nezanimivosti predavateljev, temveč v vedno bolj izraziti ciljni naravnosti študija, kjer je pomembno samo tisto znanje, ki je potrebno za izpit.

Posebne omembe je vreden tudi projekt Pravne klinike, ki v sodelovanju z Agencijo ZN za begunce zagotavlja pravno svetovanje beguncem in tujcem ter predstavlja sodoben način izobraževanja, ki študentom še v času študija poleg teoretičnega znanja daje tudi praktične delovne izkušnje, zlasti v obliki pomoči pri pravnem svetovanju prosilcem za azil in drugim tujcem pri urejanju statusa. Študenti so v okviru tega projekta sodelovali z Upravnim sodiščem, Varuhom človekovih pravic in Ministrstvom za notranje zadeve.

Fakulteta vsako leto organizira ekskurzije, na katerih si imajo študenti priložnost ogledati delovanje pomembnih domačih in tujih institucij (npr. Evropskega sodišča za človekove pravice, OZN, Svetovne banke, zavodov za prestajanje kazni). Ker je praktično usposabljanje (v smislu sodnega, odvetniškega itd. pripravništva) nujen pogoj, da lahko diplomanti fakultete pristopijo k državnemu pravniškemu izpitu (kar je cilj večine študentov), fakulteta dodatnega praktičnega usposabljanja ne organizira, v okviru rednih predavanj pa intenzivno sodelujejo strokovnjaki iz prakse.

2.1.15. Razvoj študijskega področja v povezavi z razvojem relevantnega okolja

(posodabljanje učnih vsebin, metod poučevanja in učenja, razvoj novih študijskih predmetov in programov...)

Fakulteta je pred kratkim prenovila in akreditirala študijske programe, zato se v študijskem letu 2009/2010 ni pokazala potreba po korenitejšem posodabljanju programov. Na fakulteti smo v tem obdobju opazili potrebo po nekaterih drobnih spremembah, ki smo jih tudi vložili v proceduro. Pri tem ni mogoče spregledati visoke stopnje zbirokratiziranosti postopka spreminjanja študijskih programov, ki učinkovito odvrča željo po bolj temeljitem spreminjanju študijskih programov oz. spodbuja zatekanje k bolj splošnim formulacijam v akreditiranih študijskih programih, ki omogočajo sprotno in ažurno prilagajanje programa spremenjenim pravnim in družbenim okoliščinam.

2.1.16. Doseganje strateških ciljev študijske dejavnosti

Glede na opisano je mogoče ugotoviti, da fakulteta v danih pogojih uspešno dosega strateške cilje študijske dejavnosti. Ključna težava za kakovostno napredovanje fakultete je izboljšanje razmerja med številom zaposlenih (pedagoških delavcev) in številom študentov. Ob trenutnem razmerju je skoraj vsaka dejavnost, ki presega obvezne pedagoške in znanstvene obveznosti razkošje, ki si ga pedagoški delavci lahko privoščijo le na račun svojega prostega časa.

Ključni dosežki, prednosti in dobre prakse na področju (tri)	Obrazložitev vpliva na kakovost
Aktivno predstavljane fakultete na gimnazijah v času vpisov	Fakulteta na ta način spodbuja vpis kakovostnih in ambicioznih študentov

	(posreden vpliv na prehodnost)
Sodelovanje strokovnjakov iz prakse in organizacija ekskurzij na različne pravne in druge institucije	Neposreden stik študentov s prakso
Organizacija in sodelovanje na različnih simuliranih sodnih obravnavah	Nabiranje praktičnih izkušenj
Ključne pomanjkljivosti, priložnosti za izboljšave in izzivi na področju (tri)	Predlogi ukrepov za izboljšave
Skrajno neugodno razmerje med številom pedagoških delavcev in študentov	Dodatno zaposlovanje
Organiziranje dodatnega izobraževanja pedagoških delavcev	Priložnost za izboljšanje pedagoških veščin, prijemov učiteljev.
Ohranjanje visoke kakovostne ravni fakulteti v sorazmerno nenaklonjenem družbenem in pravnem okolju (npr. pritiski, da bi uvedli model 3+2, pogojevanje financiranja s prehodnostjo itd.)	Ključna težava številnih razprav in razmišljanj o kakovosti je njihovo izrazito popreproščeno enačenje kakovosti s kvantitativnimi dosežki: prehodnostjo, hitrostjo pridobitve prvostopenjske izobrazbe itd. Smisel univerzitetnega študija bi moral biti vsestransko izobražen in razmišljujoč pravnik, ki bi bil sposoben samoniklega in kritičnega mišljenja.
Najpomembnejše točke, ki so v preteklem letu najbolj vplivale na kakovost področja (tri izmed zgoraj navedenih)	Obrazložitev za izbor točke
Skrajno neugodno razmerje med številom pedagoških delavcev in študentov	Kadrovska podhranjenost ne vpliva le na kakovost pedagoškega dela, temveč tudi ovira kakršnokoli dodatno udejstvovanje pedagogov, npr. pri razpravah o izboljšanju kakovosti študija.
Organizacija in sodelovanje na različnih simuliranih sodnih obravnavah	Nabiranje praktičnih izkušenj
/	/

2.2. MEDNARODNA DEJAVNOST

2.2.1. Študijske izmenjave domačih in tujih študentov

Kljub temu, da je pravni študij načeloma vezan na določen nacionalni pravni sistem, pa se je v zadnjih letih močno okrepila mednarodna izmenjava, zlasti v okviru projekta Erasmus. Na splošno je mogoče ugotoviti, da so izmenjave tujih in domačih študentov organizirane zelo dobro. K temu je v znatni meri pripomogla ustanovitev mednarodne pisarne v študijskem letu 2008/2009, ki med drugim skrbi za tehnični vidik izmenjav v okviru programa Erasmus, za koordinacijo vseh dejavnosti pa še naprej skrbi univerzitetni učitelj.

Pravna fakulteta ima sklenjenih veliko sporazumov s številnimi uglednimi fakultetami po Evropi (trenutno s 77 univerzami, med njimi tudi Univerzo na Dunaju, v Ghentu, Leuvenu, Genovi, Humboltovo in Svobodno univerzi v Berlinu, Univerzo v Heidelbergu, Krakowu, Salamnci, Madridu, Coimbri in Lundu).

Na študij v tujino odhaja vedno večje število naših študentov (v študijskem letu je na izmenjavo odšlo kar 55 naših študentov na 15 tujih univerz). Kot je mogoče pričakovati, vlada veliko zanimanje zlasti za fakultete v zahodni Evropi (Nemčija, Italija, Nizozemska), predvsem za tiste, ki ponujajo predavanja v angleškem jeziku.

Veča se tudi število študentov, ki želijo del študijskih obveznosti opraviti na naši fakulteti. Zanimanje za študij na naši fakulteti je veliko predvsem v nekdanjih socialističnih državah (Poljska, Češka itd.). V študijskem letu 2009/2010 je na našo fakulteto tako prišlo 45 študentov iz tujine (iz 14 držav). Ti lahko izbirajo iz sorazmerno bogatega nabora predmetov, pri katerih predavanja potekajo v angleškem jeziku. Gre za predmete *An Outline of Slovene Legal History*, *Civil Medical Law*, *Comparative Family Law*, *Diplomatic and Consular Law*, *Economics of Transition in South Eastern Europe*, *European Constitutional Law*, *International Humanitarian Law*, *International Labour Law*, *International and European Social Security Law*, *Roman Law*, *English Legal Terminology*, *European Civil Procedure*, *Public Services in EU Law*, *Law of the Sea*, *Law of International Trade*, *International Organizations*, *International Criminal Law*, *European Private Law*, *European Human Rights Law*.

Fakulteta je za tuje študente pripravila in izdala posebno zgibanko, ki vsebuje temeljne informacije o študiju in fakulteti. Na spletni strani PF pristojne službe redno dopolnjujejo podatke o vsebini programov Erasmus na spletnem mestu PF. Podatki o opravljeni izmenjavi v tujino se vpišejo v prilogo k diplomu. Posebej kaže omeniti uspešno sodelovanje fakultetnih služb s tutorji za tuje študente, ki so dodeljeni prihajajočim študentom in ki jim skušajo olajšati bivanje v Sloveniji.

Z vidika akademske uspešnosti izmenjav so izkušnje mešane. Po eni strani se velik delež študentov študija v tujini loti resno, čeprav je še vedno pogost občutek, da je osnovni namen izmenjav navezovanje neformalnih stikov, ki s študijem nimajo veliko opraviti. Prav tako je

mogoče z določenimi izstopajočimi izjemami pogosto slišati ocene pedagogov o povprečnosti tujih študentov, ki prihajajo na našo fakulteto.

Študentski predstavniki v komisiji za kakovost ocenjujejo, da so tuji študenti, ki obiskujejo predavanja v angleščini, z njimi večinoma zadovoljni. Kljub temu pa predlagajo razmislek o možnosti, da bi bila ta predavanja odprta tudi za slovenske študente, saj smisel izmenjave ni le v enosmernem teoretičnem spoznavanju novega, ampak v dvostranski izmenjavi znanj, izkušenj in mnenj o določenem študijskem vprašanju. Slovenski študenti se s tujimi sedaj srečujejo le v okviru tutorstva za tuje študente, zato bi kazalo premisliti o možnosti, da bi predmete (morda kot izbirne predmete) ponudili tudi slovenskim študentom.

2.2.2. Izmenjave zaposlenih

(učiteljev in sodelavcev, raziskovalcev, drugih zaposlenih)

Manj živahna je praksa izmenjave učiteljskega kadra. To velja tako za gostovanja naših univerzitetnih učiteljev v tujini kot tudi za gostovanje tujih gostov pri nas. V preteklem študijskem letu so to možnost izkoristili 4 pedagoški delavci naše fakultete (pretežno v okviru projekta Erasmus, pa tudi v okviru nekaterih drugih mednarodnih izmenjav). Razlogi za sorazmerno majhno mobilnost naših univerzitetnih učiteljev so dokaj preprosti: pogosto si učitelji ne morejo privoščiti enotedenske ali celo daljše odsotnosti, ker ni nikogar, ki bi prevzel njihove pedagoške obveznosti, na fakulteti gostiteljici pa v primeru sorazmerno kratkega bivanja (npr. enega tedna) preprosto ni mogoče najti dovolj pedagoških ur v danem časovnem okviru in na konkretnem področju (posamezni predmet pogosto nima na voljo 5 pedagoških ur v enem tednu), da bi gostujoči učitelj lahko zadostil pogojem, ki so predpisani v okviru programa Erasmus.

Poleg sodelovanja v okviru projekta Erasmus je fakulteta imela v študijskem letu 2009/10 sklenjenih še nekaj medfakultetnih sporazumov o mednarodnem sodelovanju, ki omogočajo tudi izmenjavo študentov in zaposlenih. Takšne sporazume je fakulteta sklenila s Kavkaško univerzo (*Caucasus University*), Univerzo Narodne akademije znanosti in umetnosti v Kijevu (*Kyiv University of the National Academy of Sciences of Ukraine*), Univerzo svetega Cirila in Metoda v Skopju, Univerzo v Utrechtu, Univerzo v Zürichu in Univerzo Nicolae Titulescu v Bukarešti.

2.2.3. Drugi mednarodni dogodki

2.2.3.1. Mednarodni forum

Na fakulteti so bila v študijskem letu 2009/2010 organizirana številna predavanja tujih gostov. Pri tem prednjači Mednarodni forum, ki je bil ustanovljen leta 1994 kot institucionalni okvir za gostovanja tujih uglednih predavateljev. Udeležba na forumu je brezplačna, študenti pa so posebej obveščani in vabljeni na predavanja v njegovem okviru. Gostovanja tujih uglednih strokovnjakov so utečen del študijskega procesa.

2.2.3.2. Mednarodna moot court tekmovanja

Za ugled fakultete v mednarodnem prostoru so tudi v lanskem letu še dodatno poskrbeli študentje, ki so se z veliko dobre volje in vloženega truda udeleževali na številnih mednarodnih tekmovanjih (*moot court*).

V študijskem letu so ekipe naše fakultete dosegle kar nekaj odmevnih uspehov. Ekipe naše fakultete je na mednarodnem tekmovanju s področja humanitarnega prava (*Regional International Humanitarian Law Moot Court*) v organizaciji Mednarodnega odbora Rdečega križa v Sarajevu dosegla ekipno 1. mesto, na mednarodnem tekmovanju s področja mednarodnega prava *Philip C. Jessup International Law Moot Court*, ki je potekalo v Washingtonu se je ekipa naše fakultete uvrstila med prve 4. ekipe na svetu in dobila priznanje za 6. najboljši pisni memorandum v absolutni razvrstitvi, na mednarodnem tekmovanju s področja arbitražnega prava (*Seventh Annual Willem C. Vis East International Commercial Arbitration Moot*), ki je potekalo v Hong Kongu pa je ekipa naše fakultete dobila priznanje za oba pisna memoranduma, tako za tožnikovo kot za pritožnikovo stran, kar je med 74 ekipami uspelo le sedmim. Gre za zavirljive uspehe, ki so v slovenskem in širšem regionalnem okviru brez primerjave.

2.2.3.3. Poletne šole

Na fakulteti tradicionalno poteka poletna šola francoskega prava, ki ga Pravna fakulteta organizira skupaj s Francoskim kulturnim inštitutom Charles Nodier iz Ljubljane in Univerzo v Poitiersu.

2.2.4. Izvajanje predmetov (tudi) v tujem jeziku oziroma drugih učnih enot (tudi) v tujem jeziku

Gl. odsek 2.2.1, zgoraj.

2.2.5. Priznavanje v tujini opravljenih študijskih obveznosti

Na fakulteti je dobro utečen sistem priznavanja obveznosti, ki so jih študenti opravili v tujini. Študenti, ki se odločajo za študijsko izmenjavo v okviru programa Erasmus praviloma nimajo težav s priznavanjem v tujini opravljenih obveznosti. Komisija za študijske zadeve je 10. 9. 2009 sprejela poseben sklep, v katerem je povzela pravila za priznavanje izpitov (ki so se že prej uveljavila skozi prakso komisije), tako da lahko študenti že vnaprej vedo, katere opravljene obveznosti bodo priznane.

2.2.6. Doseganje strateških ciljev mednarodne dejavnosti

Z mednarodno dejavnostjo fakultete smo torej lahko zmerno zadovoljni. Rezultati so boljši na področju študentskega udeleževanja, kjer obstaja veliko zanimanje za mednarodne izmenjave, fakulteta pa je dokaj učinkovito omogočila nemoten potek takšnih izmenjav in priznavanje opravljenih študijskih obveznosti. Vsekakor bi kazalo premišljevali o povečevanju obsega

študentskih izmenjav, zlasti pa postopnem premikanju težišča na vzpostavljanje stikov s čim kakovostnejšimi evropskimi fakultetami, ne pa s čim večjim številom fakultet (v tekočem študijskem letu je fakulteta že pričela uresničevati to usmeritev)

Ključni dosežki, prednosti in dobre prakse na področju (tri)	Obrazložitev vpliva na kakovost
Nemoten potek izmenjav	Fakulteta s tem svojim študentom omogoča nabiranje izkušenj v tujini, tujim študentom pa dostop do kakovostnega pravnega študija v Sloveniji
Gladko priznavanje študijskih obveznosti, opravljenih v tujini	Fakulteta študente tako spodbuja, da del študijskih obveznosti opravijo na kakovostnih fakultetah v tujini in v tujem jeziku
Študentsko tutorstvo za tuje študente	Na ta način je olajšano prilagajanje tujim študentom na življenje in študij v Sloveniji
Ključne pomanjkljivosti, priložnosti za izboljšave in izzivi na področju (tri)	Predlogi ukrepov za izboljšave
Prizadevanje za bolj kakovosten nabor tujih fakultet (kvantiteta → kvaliteta)	Selektivnejše sklepanje sporazumov s tujimi univerzami
Povečati število izmenjav pedagoškega kadra s tujino	Povečati število univerzitetnih učiteljev in sodelavcev na posamezni katedri.
Premislek o pripravi naših študentov na študij v tujini	Posvetovanje s Študentskim svetom o tem vprašanju ob sodelovanju mednarodne pisarne.
Najpomembnejše točke, ki so v preteklem letu najbolj vplivale na kakovost področja (tri izmed zgoraj navedenih)	Obrazložitev za izbor točke
Nemoten potek izmenjav	Sorazmerno velikemu številu študentov je omogočen študij v tujini.
Gladko priznavanje izpitov	Opravljene obveznosti v tujini so brez zapletov priznane v okviru študija na matični fakulteti
Študentsko tutorstvo za tuje študente	Olajšanje aklimatizacije tujih študentov v Sloveniji.

2.2. RAZISKOVANJE, RAZVOJNA IN UMETNIŠKA DEJAVNOST

2.3.1. Splošno o raziskovalni dejavnosti in težavah, povezanih z njenim vrednotenjem

Gleda na to, da so podatki o raziskovalni uspešnosti javno dostopni tako v sistemu Cobiss (<http://splet02.izum.si/cobiss/BibPersonal.jsp?init=t>) kot tudi na spletni strani Sicris (<http://sicris.izum.si>), kjer se upošteva vrednotenje bibliografskih kazalcev raziskovalne uspešnosti po metodologiji ARRS, bi bilo podvajanje teh podatkov odveč.

Fakulteta se pri vrednotenju raziskovalnih dosežkov svojih zaposlenih univerzitetnih učiteljev, sodelavcev in mladih raziskovalcev, sooča predvsem z dvema težavama. Prvo težavo predstavlja vrednotenje raziskovalnih dosežkov v okviru družboslovja, ki so po metodologiji ARRS vrednoteni za kar pol slabše kot dosežki na področju humanistike. Tako bi bila znanstvena monografija, ki bi jo napisal raziskovalec s področja humanistike ovrednotena s 160 točkami, enako kakovostno delo raziskovalca s področja prava pa le z 80 točkami. Tako zastavljeno vrednotenje raziskovalnega dela na področju družboslovja ponuja skrajno izkrivljeno sliko o uspešnosti raziskovalne dejavnosti.

Druga težava se nanaša na posebno težo, ki se pripisuje revijam, uvrščenim v določene baze (npr. SSCI). Večina uglednih evropskih pravnih revij, zlasti tistih, ki ne izhajajo v angleškem jeziku, namreč v to bazo ni uvrščenih, čeprav po kakovosti prav nič ne zaostajajo od revij v, denimo, bazi SSCI. Tudi to prispeva k izkrivljeni sliki o raziskovalnih dosežkih.

2.3.2. Sodelovanje v različnih vrstah projektov

(uspešnost pridobivanja projektov, podpora prijavljanju projektov, izvajanju, vodenju projektov...)

Trenutno na fakulteti potekata več projektov, ki jih financira ARRS. Gre za naslednje projekte:

- Vključevanje evropskega pravnega izrazja v slovenski pravni sistem, ki ga vodi prof. dr. Janez Kranjc, in v katerega je vključeno okoli 15 univerzitetnih učiteljev (število je med letom nekoliko nihalo), sodelavcev in mladih raziskovalcev;
- projekt (Ustavno)sodno odločanje poteka pod vodstvom akad. prof. dr. Marijana Pavčnika, in pri katerem sodeluje ožja skupina 9 univerzitetnih učiteljev. Na fakulteti;
- projekt Pravosodje skozi številke, ki ga vodi prof. dr. Katarina Zajc;
- projekt Reforma pravne ureditve prodajne pogodbe in sodobne tendence v evropskem pogodbenem pravu, ki ga vodi doc. dr. Damjan Možina;
- pri projektu Pravna in politična zgodovina žensk na Slovenskem, pri katerem sodeluje doc. dr. Katja Škrubej.

Vrsta univerzitetnih učiteljev sodeluje z ZRC SAZU pri pripravi Pravnega terminološkega slovarja ter Slovarja slovenske pravnozgodovinske terminologije in v različnih drugih projektih.

Ključni dosežki, prednosti in dobre prakse na področju (tri)	Obrazložitev vpliva na kakovost
Aktivno sodelovanje pri ustavodajnih in zakonodajnih projektih	Neposreden stik s prakso in možnost prenašanja tako pridobljenih znanj in izkušenj na študente
/	/
/	/
Ključne pomanjkljivosti, priložnosti za izboljšave in izzivi na področju (tri)	Predlogi ukrepov za izboljšave
Neenakopravno obravnavanje družboslovja, specifično prava, pri vrednotenju raziskovalnih dosežkov	Enakopravno obravnavanje disciplin
Pedagoška preobremenjenost, zaradi česar je zmanjšana možnost znanstvenega delovanja	Zmanjšanje vpisa oz. povečanje števila pedagoškega kadra
/	/
Najpomembnejše točke, ki so v preteklem letu najbolj vplivale na kakovost področja (tri izmed zgoraj navedenih)	Obrazložitev za izbor točke
Neenakopravno obravnavanje družboslovja, specifično prava, pri vrednotenju raziskovalnih dosežkov	Raziskovalni dosežki so že v izhodišču vrednoteni bistveno slabše, kar se pozna na vrsti drugih področij.
Pedagoška preobremenjenost.	Gre za težavo, ki zmanjšuje možnosti za raziskovalno in znanstveno udejstvovanje.
/	/

2.4. KNJIŽNIČNA IN ZALOŽNIŠKA DEJAVNOST

2.4.1. Kazalniki knjižnične dejavnosti v kontekstu zunanjih in notranjih dejavnikov

Podatke podajamo v strnjeni obliki:

- kazalniki knjižnične zbirke: 1,3;
- število aktivnih uporabnikov (na zaposlenega): 511,3 uporabnika na zaposlenega
- delež matičnih uporabnikov: cca 88%;
- število izposojenih enot: 17,38 na uporabnika in 8891,33 na zaposlenega.
- število študentov na sedež: 12,34,
- število študentov na računalnik: 147,28;
- kazalniki izgradnje in uporabe elektronskih informacijskih virov, specifično kazalniki sredstev za delovanje: na posameznika (seštevek zaposlenih in študentov) je 71,66 evra sredstev za delovanje, od tega je 9% sredstev za nakup dostopa do elektronskih informacijskih sistemov.

Posebej kaže omeniti, da fakulteta nameni pomemben del lastnih sredstev, ki jih pridobi na trgu, za nakup knjižničnega gradiva, saj prejeta javna sredstva preprosto ne zagotavljajo obnavljanje in nadgrajevanje knjižničnega fonda. Trenutno obsega knjižnični fond okoli 130.000 enot, letno pa se poveča za približno 1800 naslovov. Knjižnica ima v svojem fondu 74 naslovov domačih in 235 naslovov tujih revij.

V zadnjih letih je fakulteta poskrbela (prav tako iz lastnih sredstev) za dostopnost elektronske baze *HeinOnline*, *Westlaw International* in *Justice*, že vrsto let pa je na voljo dostop do vodilne slovenske baze pravnih virov in besedil *Ius info*.

Kronično kadrovska podhranjenost knjižničnega osebja fakulteta že dlje časa rešuje s študenti, ki proti plačilu pomagajo pri izposoji. Fakulteta te stroške pokriva iz lastnih sredstev.

Sicer pa je knjižnica, očitno zaradi izvrstnega knjižničnega fonda, deležna vedno pogostejših prošenj za medknjižnično izposajo, tako da lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da postaja ena izmed vodilnih pravnih knjižnic tako v slovenskem okviru, kot tudi v širši regiji.

2.4.2. Rezultati anket zadovoljstva uporabnikov storitev knjižnice in drugih metod pridobivanja povratnih informacij uporabnikov

(zadovoljstvo s storitvami knjižnice, delovnim časom, dostopnostjo...)

Čeprav knjižnica obsega tudi čitalnico s preko 160 sedeži, je jasno, da ne more zagotoviti dovolj prostora za vse študente, ki bi zlasti v izpitnih obdobjih želeli v njej študirati. Knjižnica je sicer odprta načeloma vse delovne dni med 8. do 20. uro, omogoča pa tudi medknjižnično izposajo. Izposoja je avtomatizirana, kar uporabniku omogoča pridobitev informacije o gradivu preko elektronskega kataloga ter mu dopušča, da gradivo naroči, rezervira ali podaljša rok izposoje tudi preko svetovnega spleta (sistem Moja knjižnica).

Predstavniki študentov opozarjajo na željo, da bi bila knjižnica odprta tudi po osmi uri zvečer in (vsaj v izpitnih obdobjih) tudi med koncem tedna. Čeprav si fakulteta prizadeva poiskati rešitev, pa trenutne kadrovske razmere, pa tudi preproste arhitekturne ovire (stranišča se nahajajo v drugem delu fakultete, tako da bi moral biti odprt tudi ta, fakulteta pa bi morala zagotoviti prisotnost varnostnika), ne dopuščajo preprostih in hitrih rešitev. Pri tem kaže opozoriti tudi na to, da je tovrstni poizkus podaljšanja odpiralnega časa pred nekaj leti (ko je bila knjižnica vse leto odprta do 21. ure) ni izkazal za utemeljenega (zvečer je bilo v čitalnici namreč zelo majhno število študentov).

V letošnjem študijskem letu so študenti Komisiji za razvoj knjižničnega sistema Univerze v Ljubljani (UL) predlagali, da bi problematiko prehodno reševali s podaljšanjem odpiralnega časa NUK-a (velika čitalnica) in CTK-ja do 24. ure zvečer, da bi tako zadostili študijskim potrebam študentov UL. Člani Komisije so predlog posredovali NUK-u in CTK-ju in pričakujejo njun odgovor.

2.4.3. Ustreznost in dostopnost študijske literature

Študentski predstavniki so pohvalili dobro založenost knjižnice na področju domače in tuje periodike: Kot slabost so izpostavili premajhno število izvodov študijske literature. Čeprav je v knjižnici na voljo večje število del, ki sodijo v obvezno študijsko literaturo, pa v času intenzivnih priprav na izpite število nikoli ni dovolj veliko in razpoložljivi izvodi hitro poidejo.

2.4.4. Založniška dejavnost

(delovanje založbe na članici, zbirke...)

Na fakulteti obstaja okvir za založniško dejavnost, ki poteka v okviru treh zbirk. Zbirka *Manet* izdaja izvirne znanstvene monografije domačih avtorjev in prevode vplivnih tujih del. Zbirka *Scripta* ponuja okvir za izdajanje študijske literature, študijskih programov in poročil, zbirka *Littera* pa skrbi za izdajanje periodičnih publikacij (trenutno Zbornik znanstvenih razprav in *Slovenian Law Review*).

Ključni dosežki, prednosti in dobre prakse na področju (tri)	Obrazložitev vpliva na kakovost
Dostop do tujih elektronskih baz	Možnost dostopa do izrazito velikega števila tujih vplivnih revij, kar omogoča veliko bolj poglobljen študij ter pripravo seminarских in diplomskih nalog.
Bogat izbor revij in zbornikov	Možnost poglobljenega učenja, nepogrešljivi viri pri seminarских in raziskovalnih nalogah
Dobra dostopnost za osebe s posebnimi potrebami	Enaka dostopnost knjižničnih prostorov za vse
Ključne pomanjkljivosti, priložnosti za izboljšave in izzivi na področju (tri)	Predlogi ukrepov za izboljšave
Prekratek odpiralni čas knjižnice	Zagotovitev dodatnih sredstev za zaposlitev večjega števila knjižničnega osebja.
Premalo študijskega prostora	Širitev oz. ureditev dodatnih prostorov, kjer se bodo študenti lahko učili
Premalo izvodov učbenikov	Povečanje javnih sredstev za nakup dodatne študijske literature (oblikovanje učbeniškega fonda)
Najpomembnejše točke, ki so v preteklem letu najbolj vplivale na kakovost področja (tri izmed zgoraj navedenih)	Obrazložitev za izbor točke
Prekratek odpiralni čas knjižnice	Najbolj neposreden vpliv na možnost študija vrste študentov, ki doma nimajo te možnosti
Dostop do tujih elektronskih baz	Možnost neposrednega seznanjanja s tujimi spoznanji
Premalo študijskega prostora	V zadnjem času se je obseg študentov, ki študirajo v knjižnici, občutno povečal, zato bi bilo smiselno premisliti o zagotovitvi dodatnih prostorov

2.5. INVESTICIJE IN VZDRŽEVANJE, PROSTORI IN OPREMA

2.5.1. Prostori in oprema za organizirane oblike študijskega procesa

Prostori so (kar se posamezne učilnice tiče) ustrezni in zelo lepo ohranjeni. Fakulteta je v lanskem letu v vseh seminarjih namestila projektorje, tako da je tudi (že sicer dobra) tehnična opremljenost prostorov še nekoliko boljša. Kljub modernosti in navidezni velikosti fakultete pa

se ta velikokrat sooča s prostorsko stisko, zlasti ko bi želeli najti prostor za dodatne aktivnosti študentov (kot so npr. tutorstva ipd.). Premajhno število prostorov vodi v težavno urejanje urnikov, predvsem pa v pomanjkanje možnosti za delo v manjših skupinah (čemu se pridružuje problem prevelikega števila študentov na posameznega pedagoga).

Predvidevamo, da bo v prihodnosti, ko bo zaživel petletni študij (predvidevamo namreč, da se bo velika večina študentov odločila študij po zaključeni prvi stopnji nadaljevati), prostorska stiska še nekoliko zaostila in bo fakulteta morala premišljevati o pridobivanju dodatnih prostorov.

2.5.2. Oprema za aktivne metode učenja in poučevanja⁵

Pravna fakulteta ima računalniško učilnico, kjer je študentom na voljo 12 računalnikov, odkoder lahko dostopajo do vseh že omenjenih (prim. odsek 2.4.1) baz podatkov.

Študentje pogrešajo prostor za polglasno učenje, skupinsko delo, pisanje seminarskih nalog, itd. Knjižnica temu ni namenjen, saj nima ločenega polglasnega prostora, v jedilnici je prehrupno (poleg tega je ta namenjena prehranjevanju), seminarji pa so le redko prosti in dostopni študentom.

2.5.3. Informacijska in komunikacijska oprema učilnic, laboratorijev za vaje in drugih prostorov

Učilnice so izjemno dobro ohranjene, njihova opremljenost pa je na visokem nivoju. Vsaka učilnica ima računalnik in projektor, prav tako tudi vsi seminarji.

2.5.4. Prostori in oprema za neorganizirane oblike študijskega procesa in obštudijske dejavnosti študentov⁶

Za obštudijske dejavnosti je študentom na voljo Študentska soba (po velikosti primerna za delo največ 10 študentov), predvsem za pripravo na *moot court* tekmovanja pa tudi seminarski sobi 2. in 4. nadstropja.

Študentje pa pogrešajo večji (ali več) prostor(ov) za skupinsko delo (že skupin, ki se pripravljajo na mednarodna tekmovanja, je bistveno več, kot je prostorov, ki so jim na voljo, takšen prostor pa pogrešajo tudi ostali študentje za polglasno učenje, pisanje seminarskih nalog, poročila z glavne obravnave, itd...).

⁵ Odsek so pripravili študentski člani Komisije za kakovost.

⁶ Odsek sta pripravili študentski članici Komisije za kakovost.

2.5.5. Temeljna infrastruktura informacijskega sistema

(delovne postaje in tiskalniki, strežniška infrastruktura, omrežne povezave, brezžične povezave, elektronska pošta, telefonija)

Temeljna infrastruktura informacijskega sistema je ustrezna. Na fakulteti je bil pred nekaj leti omogočen storitev brezžičnega dostopa do interneta (EDUROM), ki je bila kot izjemno koristna inovacija dobro sprejeta tako med zaposlenimi kot zlasti med študenti.

2.5.6. Prilagoditve prostorov in opreme za študente s posebnimi potrebami

Ker je bila fakulteta zgrajena pred malo več kot desetletjem, je bila načrtovana tako, da je študentom s posebnimi potrebami omogočen dostop v vse dele stavbe. Omogočen jim je tudi dostop do parkirišča pod fakulteto in do dvigala, s katerim lahko pridejo do učiteljskih kabinetov ter predavalnic v prvem nadstropju.

2.5.7. Prostori in oprema za knjižnice

Oprema knjižnice je načeloma ustrezna. V zadnjem času se knjižnica sooča s preveliko vlažnostjo v depojih, kar bo morda zahtevalo resnejše (in dražje) posege, ki bodo omogočili ohranitev dragocenega knjižničnega gradiva. Univerza se je na težavo že odzvala in za sanacijo že zagotovila določena sredstva.

2.5.8. Ključne investicije in vzdrževanja

Obseg javnih sredstev, ki jih fakulteta dobiva za pokrivanje tekočih stroškov delovanja in za vzdrževanje, komaj pokrije celotne stroške nemotenega delovanja fakultete. V prihodnjih letih se napoveduje trend realnega zmanjševanja sredstev za vzdrževanje, tako da bo fakulteta sredstva za opravljanje svoje temeljne dejavnosti (javnega izobraževanja) morala prelivati iz tržne dejavnosti (zlasti izrednega študija), ki postaja za nemoteno delovanje fakultete zato nujna in neizogibna.

Ključni dosežki, prednosti in dobre prakse na področju (tri)	Obrazložitev vpliva na kakovost
Raznolika ponudba študijskih prostorov (čeprav jih ni dovolj za zadovoljitev vseh potreb)	Omogočena uporaba različnih študijskih metod (čeprav ne vseh, ki bi si jih študenti želeli)
Dobra dostopnost prostorov osebam s posebnimi potrebami	Enake možnosti dostopanja do različnih fakultetnih prostorov za vse
Dostop do računalnikov	Svetovni splet in različne elektronske baze so dandanes nepogrešljiv pripomoček pri študiju.
Ključne pomanjkljivosti, priložnosti za izboljšave in izzivi na področju (tri)	Predlogi ukrepov za izboljšave
Premalo prostora glede na število študentov	Zmanjšanje števila študentov ali

	zagotovitev dodatnih prostorov
V določenih primerih zastarelost računalniške opreme (zlasti v knjižnici)	Sprotno vzdrževanje ter zamenjava, ko je to potrebno
/	/
Najpomembnejše točke, ki so v preteklem letu najbolj vplivale na kakovost področja (tri izmed zgoraj navedenih)	Obrazložitev za izbor točke
Raznolika ponudba študijskih prostorov	Omogočena uporaba različnih študijskih metod
Premalo prostora glede na število študentov	Težava se najbolj kaže pri premajhnem številu sedežev v čitalnici, opazna pa je tudi drugod.
Dobra dostopnost prostorov osebam s posebnimi potrebami	Omogočanje študija osebam s posebnimi potrebami.

2.6. INFORMACIJSKI SISTEM

2.6.1. Informacijski sistem za študijsko dejavnost

Fakulteta je uspešno vzpostavila tudi spletno aplikacijo Študentski informacijski sistem, ki študentom omogoča, da vrsto opravil, za katera so se sicer morali zglasiti v referatu, opravijo preko spleta. Tako lahko v aplikaciji ŠIS pregledujejo in spreminjajo svoje osebne podatke, vpise v indeks, preverijo svoje finančno stanje (dospela plačila za izpite, če je to potrebno) in spreminjajo geslo. Prav tako se lahko prijavljajo na izpite in od njih odjavljajo, pregledujejo prijave in izpitne rezultate, se prijavijo od kolokvijev in od njih odjavijo ter pregledujejo rezultate kolokvijev. Študentje lahko preko omenjene aplikacije opravijo tudi vpis v višji letni. Pedagogom je dana možnost, da objavljajo študijska in druga gradiva za predmet, čeprav se večina še vedno poslužuje običajne spletne strani PF.

Aplikacija omogoča (in zahteva) tudi izvedbo študentskih anket, podatki (o njeni ali njegovi uspešnosti) pa so dostopni vsakemu pedagogu.

2.6.2. Informacijska podpora učnemu procesu

Tako spletna stran fakultete kot tudi aplikacija ŠIS dopuščata objavo študijskih gradiv in drugih informacij na spletu. Vsaj nekateri univerzitetni učitelji to možnost s pridom uporabljajo. Študentski odzivi so, kolikor je to mogoče oceniti, dobri.

2.6.2.1. Informacijska in komunikacijska oprema učilnic, laboratorijev in drugih prostorov

(v poglavje Investicije in vzdrževanje, oprema in prostori)

Vse predavalnice in seminarske sobe so opremljene z računalniki, ki so povezani z internetom ter monitorji, ki omogočajo uporabo *Power pointa* in drugih podobnih orodij.

2.6.2.2. Spletna učilnica, podpora študiju na daljavo

Na fakulteti je na voljo računalniška učilnica, kjer je študentom na voljo 12 računalnikov in zagotovljena možnost tiskanja.

2.6.3. Informacijski sistem za knjižnično dejavnost⁷

Izposoja v knjižnici je avtomatizirana (in temelji na sistemu Moja knjižnica). Uporabniku ta sistem omogoča iskanje informacij o gradivu preko elektronskega kataloga (Cobiss). Gradivo lahko tako naroči, rezervira ali pa podaljša rok izposoje prek svetovnega spleta.

Ker v elektronski katalog Cobiss ni vključeno vse gradivo, s katerim razpolaga knjižnica (vanj tako ni vnesen pretežni del bogatega fonda zgodovinskih gradiv izpred leta 1980), bi bilo smiselno pridobiti dodatna javna sredstva, ki bi omogočila postopno vključitev celotnega knjižničnega gradiva v sistem Cobiss.

2.6.4. Informatika za podporo vodenju raziskovalnih projektov

(npr. ali je enotna na članici, ima vsak laboratorij posebno, bi bilo smiselno imeti skupno univerzitetno)

Pravna fakulteta ne vidi potrebe po poenotenju informacijskih sistemov za podporo vodenju raziskovalnih projektov.

⁷ Prim. odsek 2.4.2, zgoraj.

2.6.5. Poslovna informatika (FRS)

Fakulteta je z aplikacijo zadovoljna, saj omogoča koristno povezovanje podatkov o kadrih, študentskega referata ipd.

2.6.6. Kadrovska informatika

Zaradi želja Univerze fakulteta uporablja poleg aplikacije Edico, s katero je zadovoljna, še program Quicktime, s katerim ni zadovoljna. Tako prihaja do nepotrebnega podvajanja dela.

2.6.7. Povezanost informacijskih sistemov

(na članici, npr. študijske in poslovne informatike, med članico in UL)

Primer neprimerne prakse je vztrajanje Univerze na uporabi aplikacije Quicktime, ki se je izkazala za neprimerno in nezanesljivo (gl. prejšnji odsek).

2.6.8. Prenova poslovnih procesov in njihova informatizacija

Fakulteta je morebitni informatizaciji poslovnih procesov naklonjena, opozarja pa na to, da bo v tem primeru potrebno zagotoviti dodatna sredstva in glede na nekatere izkušnje iz gospodarstva tudi dodatno osebje.

2.6.9. Spletne strani (prenova, nadgradnja), obveščanje študentov, javnosti, social networking

Obveščanje javnosti in študentov poteka zlasti preko spletne strani Pravne fakultete v Ljubljani (<http://www.pf.uni-lj.si/>). Uporabnikom je na voljo spletna oglasna deska, kjer se dokaj ažurno objavljajo informacije o dogodkih in prireditvah, ki potekajo na fakulteti, pa tudi o študijski dejavnosti (razglasitev izpitov, predstavitev predavanj itd.). Pred dvema letoma je bilo zaposlenim omogočeno neposredno in samostojno objavlanje študijskih gradiv. Zamisel se je izkazala za dobro, saj je bila s tem znatno razbremenjena oseba, ki je to sicer počela, hkrati pa je univerzitetnim učiteljem in asistentom omogočila večjo fleksibilnost pri oblikovanju študijskega procesa.

Pomembno orodje pri obveščanju študentov je tudi aplikacija ŠIS (gl. zgoraj, odsek 2.6.1.).

2.6.10. Kakovost informacijskih storitev

2.6.10.1. Zadovoljstvo uporabnikov

Na splošno je mogoče oceniti, da so študenti z informacijskimi storitvami na fakulteti načeloma zadovoljni, čeprav še obstaja prostor za izboljšave. Študentski svet je tako predlagal bolj ažurno objavljane izpitnih ocen in ažurnejše obveščanje o odpadlih predavanjih.

2.6.10.2. Razpoložljivost storitev (npr. pogostnost izpadov)

Na splošno lahko ocenimo, da izpadi niso pogosti in da so najpogostejše vezani na zunanje dejavnike (prenova omrežij zunaj PF). Delovanje informacijskega sistema lahko ocenimo kot gladko.

2.6.10.3. Dostopnost do informacij

Na splošno je mogoče oceniti, da so splošno dostopne vse ključne informacije o študiju in poteku študijskih procesov. To seveda ne pomeni, da ni prostora za izboljšave oz. da na spletu ne bi bilo mogoče objaviti še več informacij.

2.6.10.4. Pravilnost podatkov

Na spletu objavljeni podatki so se doslej izkazali za verodostojne, občasno napačno objavljeni podatki pa so hitro popravljeni.

2.6.11. Varnost informacijskih rešitev

V študijskem letu 2009/2010 nismo zabeležili vdorov v informacijski sistem.

2.6.12. Stroškovni vidik informatike

Fakulteta se je v študijskem letu 2009/2010 odločila nabaviti nov datotečni strežnik (nakup bo opravljen v tekočem letu), da bi na ta način zagotovila večjo zanesljivost shranjevanih (in shranjenih) podatkov ter zmanjšala možnost morebitnih vdorov.

Ključni dosežki, prednosti in dobre prakse na področju (tri)	Obrazložitev vpliva na kakovost
SIS, kjer so profesorji pričeli objavljati študijska gradiva	Prilagajanje fakultete sodobnim načinom komuniciranja
Dobra opremljenost predavalnic	Aktivnejša predavanja
Na splošno dobra dostopnost do informacij	Zagotavljanje obveščenosti in

	transparentnosti
Ključne pomanjkljivosti, priložnosti za izboljšave in izzivi na področju (tri)	Predlogi ukrepov za izboljšave
ŠIS še v razvoju	Preučitev vseh zmožnosti, ki jih lahko ponudi
/	/
/	/
Najpomembnejše točke, ki so v preteklem letu najbolj vplivale na kakovost področja (tri izmed zgoraj navedenih)	Obrazložitev za izbor točke
Dobra opremljenost predavalnic	Boljša kakovost predavanj
ŠIS še v razvoju	Fakulteta bi tu lahko bolje izkoristila vse možnosti tega sistema
Splošno dobra dostopnost do informacij	Prvi korak k učinkovitem delovanju

2.7. ČLOVEŠKI VIRI, OSEBJE

2.7.1. Gibanje kazalnikov človeških virov v kontekstu zunanjih in notranjih dejavnikov

Ugotovitev, ki najbolj odločilno zaznamuje razpravo o kakovosti fakultete, je brez dvoma izrazito neugodno razmerje med številom pedagoških delavcev in številom študentov. Pravna fakulteta se s poraznim rezultatom 44,71 študenta na zaposlenega uvršča na drugo najslabšo mesto v okviru Univerze v Ljubljani (slabše se je odrezala le še Fakulteta za upravo, ki ima 57,15 študentov na zaposlenega). Univerzitetno povprečje je 16,48 študentov na pedagoga, kar pomeni, da so pedagoški delavci naše fakultete skoraj trikrat bolj obremenjeni kot drugi pedagogi, študentu pa lahko namenijo trikrat manj časa kot povprečen univerzitetni učitelj. Vpliv na kakovost pedagoškega dela je očiten: celo vaje (ki v prvem letniku potekajo v šestih skupinah) so bolj podobne frontalnim predavanjem, predavanja pa bolj nastopom pred množico kot pa argumentirani razpravi o problemih.

Sorazmerno majhno število pedagoškega kadra in posledično preobremenjenost s pedagoško dejavnostjo posledično pomeni tudi manj časa za znanstveno udejstvovanje ter večjo obremenjenost z delom v različnih fakultetnih in univerzitetnih organih.

Brez večjih pomislekov je to vprašanje mogoče oceniti za najbolj pereč dejavnik, ki znižuje raven kakovosti (pedagoškega in znanstvenega dela). Pravna fakulteta zato Univerzo poziva, da jo podpre v prizadevanju za kvalitetno rešitev tega problema, ki bo v prvi vrsti koristila študentom in vplivala na dvigovanje že dosežene kakovostne ravni članice, s tem pa tudi univerze kot celote. Kot možni se kažeta dve rešitvi: zmanjševanje števila študentov ob ohranjanju obstoječega obsega zaposlitev (in financiranja) ali pa povečanje števila zaposlenih ob nespremenjenem vpisu na fakulteto.

Nadaljnji problem je neustrezna struktura zaposlenih pedagoških delavcev. Sorazmerno nizko je število asistentov, dokaj visoko pa število univerzitetnih učiteljev (docentov, izrednih ter rednih profesorjev).

Fakulteta je že v lanskem letu (v poročilu o kakovosti, ki ga je senat sprejel soglasno) predlagala, da bi problem skušali začasno premostiti z uvedbo demonstratorjev, ki bi lahko univerzitetnim učiteljem nudili prepotrebno pomoč pri vsakodnevni administrativni in drugih nepedagoških obveznostih. K tovrstnemu sodelovanju bi lahko npr. študente podiplomskega študija spodbudili z odpustom dela šolnine podiplomskega študija, fakulteta pa bi lahko izbrala res le najbolj izstopajoče študente. Zamisel je v tekočem študijskem letu našla pot v predlagane spremembe Pravil PF, ki pa (ob sicer vsebinskem strinjanju s ponujeno rešitvijo) zaradi premajhne podpore za neko drugo rešitev, s katero je bilo vprašanje v paketu, niso bile sprejete. Kljub temu se uvedba demonstratorjev v danih okvirih kaže kot najbolj realističen poskus reševanja izrazito slabe situacije, ki bi hkrati prispeval k dvigu kakovosti dela na fakulteti ter pritegnil k znanstvenemu in raziskovalnemu delu najbolj nadarjene študente.

2.7.2. Habilitacijski postopki

(npr. transparentnost, vključevanje pedagoškega vidika...)

Fakulteta ocenjuje, da so habilitacijski postopki (zlasti delo habilitacijske komisije) še vedno premalo predvidljivi in konsistentni. Kažejo se namreč znatne razlike pri obravnavi podobnih dejanskih stanov. Pri tem dodatno opozoriti tudi na premajhno upoštevanje pedagoškega dela pri vrednotenju izpolnjevanja pogojev za izvolitev v višji naziv.

Kot pohvalno pa kaže omeniti angažirano sodelovanje Študentskega sveta v habilitacijskih postopkih, v okviru katerih pripravlja argumentirana in vsestransko podprta mnenja, ki kritično ovrednotijo delo kandidatov v postopkih za izvolitev v višje nazive.

2.7.3. Človeški viri za raziskovanje

(raziskovalci, mladi raziskovalci, ustreznost kadrovske strukture za izvajanje raziskovalne dejavnosti, strategija pri zaposlovanju raziskovalcev)

Preobremenjenost s pedagoškim delom se odraža tudi v manjšem obsegu časa, ki ga zaposleni pedagoški delavci lahko namenjajo raziskovalni dejavnosti. Hkrati je vrsto univerzitetnih učiteljev vključenih v ustavodajne in zakonodajne projekte, ki so za razvoj države izrazito pomembni. Vse to prispeva k manjši angažiranosti na raziskovalnem področju, kot bi si v idealnih okoliščinah želeli.

Položaj na področju pridobivanja mladih raziskovalcev je slab. V študijskem letu 2009/2010 je Pravna fakulteta pridobila eno mlado raziskovalko.

2.7.4. Izobraževanje in usposabljanje zaposlenih – posebej za visokošolske učitelje in sodelavce, raziskovalce in druge zaposlene

Fakulteta posebnega (pedagoškega) usposabljanja za zaposlene v študijskem letu 2009/2010 ni organizirala. Glede na to, da so bili v tekočem študijskem letu podani predlogi, da bi do organiziranja takšnih dodatnih usposabljanj prišlo, bi jih bilo smiselno v čim krajšem času realizirati.

2.7.5. Usposabljanje sodelavcev za področje informacijskih znanj

Glede na to, da pri večini pedagoškega in raziskovalnega dela, ki ga opravljajo univerzitetni učitelji in sodelavci posebna informacijska znanja niso potrebna, v študijskem letu niso bila organizirana posebna usposabljanja s teh področji.

2.7.6. Ustreznost kadrovske strukture za izvajanje dejavnosti članice

Kot je bilo v predhodnih odsekih že opisano, fakulteto pesti neustrezna kadrovska struktura, saj je večina pedagoških delavcev že izvoljenih v nazive docentov ter izrednih in rednih profesorjev, sorazmerno majhno število pa je asistentov, ki bi dejansko vodili izvedbo vaj.

Ključni dosežki, prednosti in dobre prakse na področju (tri)	Obrazložitev vpliva na kakovost
Resno pripravljena mnenja Študentskega sveta v postopku habilitacij	Spodbuda za še bolj kakovostno delo pedagogov
/	/
/	/
Ključne pomanjkljivosti, priložnosti za izboljšave in izzivi na področju (tri)	Predlogi ukrepov za izboljšave
Nesprejemljivo razmerje med pedagoškim kadrom in številom študentov ter neprimerna struktura pedagoških delavcev	Izboljšanje razmerja (manjši vpis oz. več zaposlenih)
Premajhen poudarek na dodatnem pedagoškem usposabljanju za zaposlene	Organizacija (dodatnega) pedagoškega usposabljanja za pedagoške delavce
Transparentnost v habilitacijskih postopkih	Javna objava določnih in konkretnih meril (konkretizacija abstraktnih določb v veljavnih pravnih aktih) ter njihovo dosledno upoštevanje
Najpomembnejše točke, ki so v preteklem letu najbolj vplivale na kakovost področja (tri izmed zgoraj navedenih)	Obrazložitev za izbor točke
Nesprejemljivo razmerje med pedagoškim kadrom in številom študentov ter neprimerna struktura pedagoških delavcev	Neposreden vpliv na nižanje kakovosti študija, posreden vpliv na znanstveno in raziskovalno delo in druga področja

Premajhen poudarek na dodatnem pedagoškem usposabljanju za zaposlene	Glede tega obstaja možnost izboljšav
Transparentnost v habilitacijskih postopkih	Nepredvidljivost habilitacijskih postopkov, ki kandidate izpostavlja odločanju, ki se kdaj zdi arbitrarno

2.8. STORITVE ZA ŠTUDENTE, TUTORSTVO, ŠTUDENTSKI SVET IN INTERESNA DEJAVNOST⁸

2.8.1. Informiranje in svetovanje za izbiro študija, vpis, delovanje študentskega referata, karierno svetovanje, karierne aktivnosti, druge storitve za študente

V lanskem letu je Pravna fakulteta ponovno organizirala predstavitev Pravne fakultete v okviru projekta Informativa, prav tako pa se je odzvala povabilu nekaterih srednjih šol za individualne predstavitve fakultete. Organizirala je tudi dobro obiskan informativni dan, v okviru katerega so bile zainteresiranim dijakom predstavljene ključne informacije, ki bi jim utegnile koristiti pri odločanju o vpisu na fakulteto.

Delovanje študentskega referata je dobro, informacije pa večinoma do študentov pridejo pravočasno. Študentski predstavniki opozarjajo, da ostaja težava odnos posameznih pedagogov, ki pogosto prepozno objavijo odpoved predavanj oz. govorilnih ur ali pa takšnih obvestil sploh ne objavijo.

2.8.2. Različne oblike tutorstva na članici (študentsko in učiteljsko tutorstvo), nove oblike tutorstva, učinek tutorstva na študij

Tutorstvo na pravni fakulteti je projekt, ki ga tako študentje kot pedagogi močno podpirajo, saj je izpeljano na kvalitetni ravni. Tutorstvo (ki je za enkrat le v obliki študentskega tutorstva) je bilo v lanskem letu organizirano v naslednjih oblikah: splošno tutorstvo za posamezni letnik, pripravljalno tutorstvo (za 1. letnik), tutorstvo za tuje študente (v okviru katerega je delovalo 17 tutorjev) in predmetno tutorstvo. To je potekalo pri sedmih predmetih, tutorjev pa je bilo kar 22.

Študentje, ki tutorstvo obiskujejo so s tutorskimi srečanji izjemno zadovoljni, kar se deloma odraža tudi v visokem obisku teh srečanj (ta je sicer odvisen tudi od težavnosti predmeta, a se povprečje giblje okoli 30 študentov na srečanje, pri zahtevnejših predmetih in v predizpitnem obdobju pa tudi do 100 študentov).

Izboljšave na področju sodelovanja boljših študentov s pedagoškimi delavci in s tem izboljšavo študijskega procesa v korist vseh vidimo v uvedbi demonstratorstva, ki ga je Senat Pravne

⁸ Odsek sta pripravili študentski članici Komisije za kakovost.

fakultete kot dober predlog navedel že v lanskem poročilu o kakovosti, do dejanske realizacije projekta pa še ni prišlo.

Študentski svet si je kot eno svojih nalog v letošnjem študijskem letu zadal tudi poskus uvedbe učiteljskega tutorstva.

2.8.3. Delovanje študentskih svetov, sodelovanje z vodstvom, predlogi, iniciative

Študentski svet in drugi predstavniki študentov v senatu in komisijah tvorno sodelujejo z vodstvom, kljub občasnim nesoglasjem, ki pa ostajajo v razumnih mejah. Mnenja študentov so večinoma dobro sprejeta in upoštevana.

2.8.4. Interesna dejavnost študentov

Fakulteta (ali njeni študenti) študentom ponuja(jo) veliko interesnih dejavnosti/možnosti izven rednega študijskega udejstvovanja – v lanskem letu je tako delovalo kar nekaj skupin in se izvedlo kar nekaj dogodkov, bodisi v izključni organizaciji študentov, bodisi v organizaciji pedagogov ali ob sodelovanju vseh.

2.8.4.1. Tečaji tujih jezikov

Fakulteta v sodelovanju z drugimi jezikovnimi inštituti študentom po ugodnih cenah ponuja tečaje francoskega, nemškega in ruskega jezika.

2.8.4.2. Debatni krožek

Debatni klub na Pravni fakulteti obstaja že približno 10 let. V vseh teh letih se študentje družijo ob razpravljanju (v obliki debate) o pomembnih aktualnih političnih dogajanjih tako doma kot po svetu. Poseben način razprave je tekmovanje v javnem nastopanju, argumentaciji in logičnem razmišljanju. Skozi debato se študentje urijo v retoriki, argumentaciji, hitrem odzivanju na stališča drugih, kar jim zelo koristi tudi v vsakdanjem življenju. Poleg vsako tedenskih srečanj organizira tudi okrogle mize, javne debate o pomembnih družbenih tematikah in delavnice javnega nastopanja.

2.8.4.3. Pevski zbor

Na fakulteti deluje pevski zbor, ki postaja vse boljši in sodeluje na kulturnih prireditvah, ki jih pripravijo študenti sami pa tudi na slovesnostih, kot je bila proslava 90. letnice fakultete ali podelitev diplom.

2.8.4.4. Društvo ELSA

Društvo je organiziralo kar nekaj strokovnih ekskurzij tako doma kot v tujini, skrbi pa tudi za izvedbo različnih seminarjev in okroglih miz.

2.8.4.5. Društvo DŠPL

DŠPL, Društvo študentov prava, deluje vzporedno s Študentsko organizacijo Pravne fakultete (ŠOPF). Obe skrbita za organizacijo obštudijskih dejavnosti študentov. Gre za razne športne in druge zabavne aktivnosti, tudi razna predavanja v povezavi s študijem oz. prakso. Posebno omembo si zasluži izvedba t.i. tradicionalnega »Dobrodelnega tedna«.

2.8.4.6. Projekt Pravo in film

Ogled filma in pogovor o pravnih tematikah v filmu.

2.8.4.7. Krožek Pravo in literatura

Skupina študentov in dveh pedagogov, ki ob prebiranju leposlovja išče odgovore na (bolj ali manj) pravne dileme.

2.8.4.8. Filozofski krožek

Skupina študentov, ki pod mentorstvom pedagoga prebira izbrane članke o pravno-filozofskih dilemah in skupaj išče odgovore nanje.

2.8.4.9. Pitamičevo tekmovanje

Fakulteta je v lanskem letu uspešno izvedla II. Pitamičevo vseslovensko tekmovanje študentov prava, s čimer je potrdila in utrdila pomen tekmovanja in željo po njegovi tradicionalnosti. Organizatorji tekmovanja so k sodelovanju povabili vrsto uglednih pravnih strokovnjakov, med njimi tudi 18 strokovnih sodelavcev Ustavnega sodišča, s čimer so ne le zagotovili visok nivo tekmovanja, pač pa tudi približali vrhunske pravne strokovnjake študentom (in obratno). Finale tekmovanja je potekalo na Ustavnem sodišču, kar daje tekmovanju še poseben ugled. Po koncu tekmovanja so organizatorji izdali tudi Zbornik, v katerem so objavili izdelke najboljših ekip. Izkazali pa so se tudi študentje naše fakultete saj so zasedli prva štiri mesta.

2.8.4.10. Dobrodelni teden

Uspešen je bil tudi (sedaj že) tradicionalen dobrodelni teden Pravne fakultete, na katerem so študentje s prodajo domačega peciva in kuhanega vina zbrali približno 3 500, 00 € za Krizni center Palčica in Ustanovo za otroško nevrologijo.

2.8.4.11. Holistična odvetniška pisarna

V preteklem letu je Holistična odvetniška pisarna (HOPE) v sodelovanju s Študentskim svetom prevzela oblikovanje in vodenje novo nastalega projekta Pravo in Psihologija na Pravni fakulteti

pod izvrstnim mentorstvom prof. dr. Katje Šugman in psihologinje Mateje Škorc. Izobraževanje in celostno povezovanje obeh panog smo se lotili po eni strani s predavanji in delavnicami tekom leta (to so: Kako študirati pravo, Učenje in spomin, Strah pred izpiti, Nemoč nasilja ter Konflikti v ljubezni) ter na drugi z manjšimi psihoedukativnimi skupinami, ki so potekale prek celotnega študijskega leta dvakrat mesečno. Menimo, da je bil projekt zelo uspešen in ga bomo skušali poleg novih izzivov nadaljevati tudi prihodnje leto.

2.8.4.11. Splošna ocena

Študentje smo s pestro ponudbo zadovoljni, prav tako smo zadovoljni, da vodstvo za organizacijo takšnih dogodkov omogoča uporabo prostorov in ažurno objavlja dogodke na spletni strani in oglasni deski.

Študentje smo hvaležni pedagogom, ki takšne projekte/dogodke vodijo, pri njih sodelujejo, dajejo ideje, se jih udeležujejo ali jih na tak ali drugačen način podpirajo, s tem pa spodbujajo razvoj fakultete kot skupnosti študentov in pedagogov.

Ključni dosežki, prednosti in dobre prakse na področju (tri)	Obrazložitev vpliva na kakovost
Predmetno tutorstvo	Zagotavlja študentom nižjih letnikov pomoč starejših kolegov pri spopadanju z izzivi študija
Izboljšan dialog med študenti in vodstvom ter študenti in pedagogi	Hitrejše ukrepanje fakultete glede odprtih problemov, povezanih s kakovostjo
Širok izbor interesnih dejavnosti	Razvijanje drugih vidikov študentove osebnosti
Ključne pomanjkljivosti, priložnosti za izboljšave in izzivi na področju (tri)	Predlogi ukrepov za izboljšave
Premalo sredstev za interesne dejavnosti	Več sredstev
Ignorantski odnos študentov do lastnih zadev	Večje osveščanje s strani Študentskega sveta
Predragi učbeniki	Povečanje fonda za učbeniški sklad
Najpomembnejše točke, ki so v preteklem letu najbolj vplivale na kakovost področja (tri izmed zgoraj navedenih)	Obrazložitev za izbor točke
Predmetno tutorstvo	Zagotavlja študentom nižjih letnikov pomoč starejših kolegov pri spopadanju z izzivi študija
Izboljšan dialog med študenti in vodstvom ter profesorji	Močan vpliv na vse zadeve, ki se tičejo študentov od interesnih dejavnosti do predavanj
Apatija med študenti	Negativen vpliv na prizadevanja Študentskega sveta

3. AKTIVNOSTI ZA RAZVOJ SPREMLJANJA IN ZAGOTAVLJANJA KAKOVOSTI

3.1. DELOVANJE SISTEMA KAKOVOSTI, PRIPRAVA DOKUMENTOV ZA SISTEM KAKOVOSTI, INSTRUMENTOV IN KAZALCEV KAKOVOSTI

Komisija za kakovost je pri svojem delu izhajala iz predpisov in aktov, ki so sprejeti v okviru Univerze v Ljubljani.

Pri ukvarjanju s kakovostjo bi fakulteta raje podprla konkretne projekte in ciljno usmerjeno delovanje pristojnih univerzitetnih služb kot pa načelno razpravljanje in poročanje o kakovosti, ki se zdi pogosto brez pravega odmeva in smisla.

3.2. SESTAVA IN DELOVANJE KOMISIJE OZ. ORGANA ZADOLŽENEGA ZA KAKOVOST

Komisijo za kakovost sestavljajo: predsednik, prof. dr. Vladimir Simič, in člani: doc. dr. Katja Škrubej, doc. dr. Klemen Podobnik, doc. dr. Aleš Novak (izmed pedagoških delavcev) ter Mojca Zadavec in Polona Golob (izmed študentov).

Komisija je osnutek poročila pripravila ob upoštevanju stališč fakultetnih organov, na podlagi podatkov, ki so jih posredovale pristojne fakultetne službe (in za katere smo ugotovili, da so bili – vsaj nekateri – že nekajkrat posredovani pristojnim univerzitetnim službam) ter na podlagi razgovorov s predstavniki knjižnice, mednarodne pisarne ter vodjo informacijske službe. Posebej dragoceni so bili dokumenti in stališča Študentskega sveta in prispevek obeh študentskih predstavnic komisije, katerih stališča je komisija na označenih mestih neposredno vključila v poročilo.

Poročilo bo na eni svojih naslednjih sej obravnaval Senat PF.

3.3. IZVAJANJE ŠTUDENTSKIH ANKET

3.3.1. Ali se na članici izvajajo študentske ankete v skladu s Pravilnikom o študentski anketi?

Izvajanje anket poteka v okviru programa ŠIS ob vpisu v višji letnik. Rezultati ankete so za vsakega pedagoga dostopni v sistemu ŠIS, do njih pa lahko za potrebe priprave mnenj ob izvolitvi v višji naziv dostopa tudi Študentski svet.

3.3.2. Ali se na članici še vedno izvajajo študentske ankete o pedagoškem delu v skladu s Pravili o študentski anketi o pedagoškem delu učiteljev in sodelavcev?

Ne.

3.3.3. Ali se izvajajo študentske ankete, ki niso v skladu z enim od omenjenih pravilnikov?

Posamezni pedagogi izvajajo krajše ankete (o svojem delu) za svoje lastne potrebe.

3.3.4. Analiza rezultatov študentskih anket

Glede na to, da se v anketah ocenjuje pedagoško delo univerzitetnih učiteljev in sodelavcev je nemogoče navesti ključne ugotovitve analize rezultatov teh anket. Študenti morajo anketo o delu pedagoškega osebja nižjega letnika izpolniti, da se lahko vpišejo v višji letnik. Anonimnost anketiranja je dosledno zagotovljena.

3.3.5. Kako so študenti obveščeni o analizah rezultatov in iz njih izhajajočih ugotovitvah in ukrepih?

Rezultati ankete so načeloma dostopni le Študentskemu svetu, ki se na podatke opira pri pisanju mnenj v habilitacijskih postopkih. V zadnjem času se to odraža tudi v bistveno bolj kakovostno pripravljenih in kritičnih ocenah, ki jih Študentski svet daje v postopkih izvolitve v višji naziv.

3.4. IZVAJANJE DRUGIH ANKET TER ANALIZ TER METOD ZA PRIDOBIVANJE POVRATNIH INFORMACIJ RAZLIČNIH SKUPIN IN NJIHOV VPLIV NA KAKOVOST

3.4.1. Spremljanje zaposljivosti diplomantov

(npr. spremljanje kariere poti diplomantov, spremljanje zaposlenosti po 6 in 12 mesecih, zbiranje povratnih informacij o ustreznosti študijskih programov za njihovo kariero in nadaljevanje študija, sodelovanje pri izboljševanju študija...)

Fakulteta ne razpolaga ne s finančnimi ne s kadrovskimi kapacitetami, da bi lahko spremljala zaposljivost diplomantov. Fakulteta spremlja javno dostopne podatke o stopnji brezposelnosti pravnikov (ki je zaenkrat še razmeroma nizka). Povratne informacije predstavniki fakultete pridobivajo na različnih formalnih in neformalnih srečanjih z nekdanjimi študenti ter predstavniki državnih organov (npr. Sodni svet) in stanovskih organizacij (npr. Sodniško društvo, Notarska zbornica, Odvetniška zbornica itd.).

3.4.2. Spremljanje učnih izidov in kompetenc

(povratna informacija diplomantov, delodajalcev, drugih)

Čeprav se zdi spremljanje učnih izidov in kompetenc dobra zamisel, pa fakulteta ne razpolaga ne s finančnimi, ne s kadrovskimi pogoji, da bi lahko takšne analize opravila. Ob primernem financiranju s strani univerze pa bo fakulteta takšne analize z veseljem opravila.

3.4.3. Spremljanje obremenjenosti študentov (ECTS)

Glede na zahtevnost študija prava se v razpravah na fakultetnih organih pojavljajo utemeljeni pomisleki o smiselnosti sistema, ki temelji na predpostavki, da je študent sposoben zahteven pravni predmet osvojiti v vsega skupaj 270 urah, ki obsegajo tako predavanja in vaje kot tudi individualni študij.

3.4.4. Sodelovanje z okoljem

(npr. sodelovanje z okoljem, delodajalci pri prenovi in izboljševanju študijskih programov ...)

V okviru bolonjske preнове je fakulteta opravila vrsto formalnih in neformalnih pogovorov s predstavniki različnih institucij (Sodni svet, ministrstvo za pravosodje, Državno tožilstvo) in stanovskih organizacij (npr. Sodniško društvo, Odvetniška zbornica, Notarska zbornica) o potrebah prakse in njihovih stališčih glede pravnega izobraževanja. Ocenimo lahko, da je sodelovanje z »okoljem« torej na primerni ravni.

3.4.5. Spremljanje potreb relevantnih okolij po diplomantih študijskega programa /članice in vpliv

(npr. na vpis, vsebine študijskih programov)

Zadnje analize, s katerimi fakulteta razpolaga, kažejo, da je zaposljivost naših diplomantov sorazmerno dobra. Težave se kažejo predvsem pri vedno daljših čakalnih vrstah na (sodniško) pripravništvo, ki je nujen predpogoj za opravljanje državnega pravniškega izpita. Za analizo učinkov zadnjih zakonodajnih reform je še prezgodaj.

3.4.6. Povratne informacije o delovanju storitev

(npr. knjižnice, študentskega referata, informacijskega sistema, svetovalnih storitev za študente...) ⁹

Študentje vsako leto izražajo svoja mnenja preko študentskih anket, ki se izvajajo preko ŠIS-a. Glede zastopanja interesov ter predstavljanja njihovega splošnega mnenja je zadolžen Študentski svet PF, ki sodelovanje z vodstvom ocenjuje za dobro. Glede konkretnih zadev, npr. knjižnice, študentskega referata, informacijskega sistema, svetovalnih storitev za študente, so podrobnejše analize vsebovane v odsekih 2.4 in 2.6.

3.4.7. Posodabljanje vsebin študijskih programov¹⁰

Ker je fakulteta pred kratkim akreditirala nove študijske programe, se v študijskem letu 2009/2010 ni pokazala potreba po korenitejšem posodabljanju programov. Drobne spremembe, ki so v največji meri posledica kadrovskih sprememb in izida nove študijske literature, smo vložili v proceduro. Znova pa kaže opozoriti na močno zbirokratiziranost postopka spreminjanja študijskih programov, ki že v kali zatre vsako željo po pogostem spreminjanju študijskih programov. Povsem razumljiv odziv je zato pripravljanje dovolj splošnih študijskih programov, ki nosilec dopuščajo dovolj maneverskega prostora za prilagajanje spremenjenim pravnim in družbenim okoliščinam.

⁹ Odsek sta pripravili študentski članici Komisije za kakovost.

¹⁰ Prim. odsek 2.1.14.

4. ZAKLJUČEK

Glede na splošne ugotovitve, ki so zapisane že v uvodu (odsek 1), je večina dejavnikov, ki danes vplivajo na kakovost študija na Pravni fakulteti, takšnih, da na njih fakulteta ne more odločilno vplivati. Fakulteta bi si pri omenjenih vprašanjih želela podpore Univerze, ki jo pri določenih vprašanjih sicer dobi (uvajanje petletnega enotnega študija), pri drugih pa si jo še obeta (dodatno zaposlovanje, omejitve vpisa).

Na splošno je fakulteta lahko s svojo kakovostjo zadovoljna: v slovenskem prostoru je trdno uveljavljena kot najboljša pravna fakulteta, njeni diplomanti so uspešni tako v domačem kot tudi v mednarodnem okolju, podobno velja tudi za njene univerzitetne učitelje in sodelavce. Vse to pa ne pomeni, da ni možno na konkretni ravni še marsičesa izboljšati. Fakulteta je prepričana, da je sama, opirajoč se na pobude zaposlenih in zlasti vedno aktivnejšega Študentskega sveta, sposobna sama zaznati problematična vprašanja in jih povečini tudi sama rešiti. Ta proces ni ne samoumeven in ne samodejen, ampak posledica intenzivnega in poglobljenega samokritičnega notranjega dialoga znotraj fakultete (tako med zaposlenimi kot tudi med fakulteto in študenti). Intenziviranje tega samospraševanja bi lahko v prihodnjih letih znatno pripomoglo k višanju že dosežene ravni kakovosti. Vedno bolj očitno dejstvo je, da se kakovostne ravni ne da izboljševati z osredotočanjem na formalne vidike študija (prehodnost, struktura ur itd.), temveč s spremembami na konkretni in osebni ravni ter z odzivanjem na zelo konkretne probleme, ki se pojavljajo v vsakodnevem življenju študentov in zaposlenih. Vse to kaže, da je vprašanje kakovosti in njenega izboljševanja v prvi vrsti nekaj, kar sodi v skladu z načelom subsidiarnosti v domeno posamezne članice.